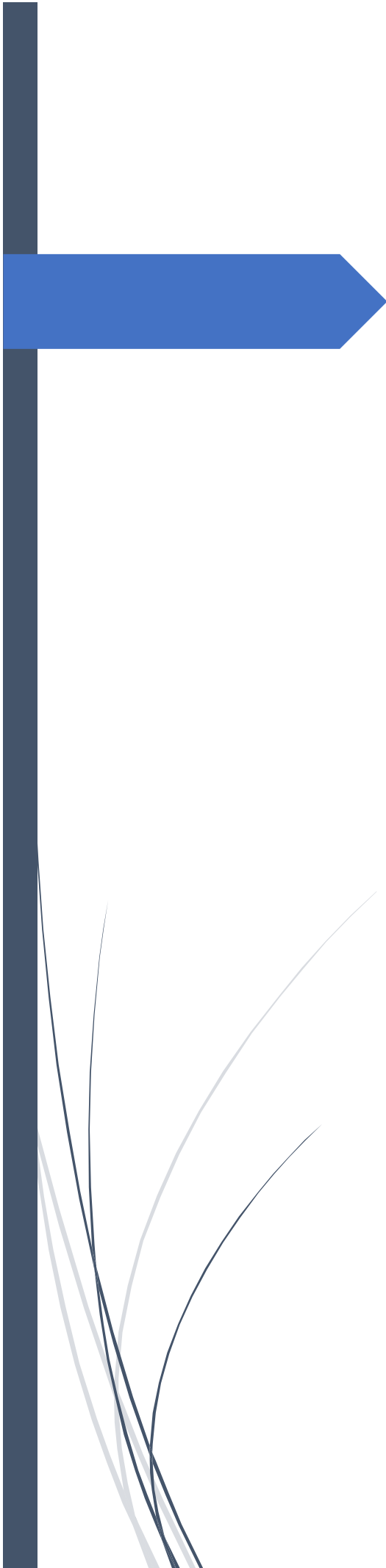

Sportmetaforen in Politiek Nieuws

Onderzoek naar het gebruik van
sportmetaforen in politiek nieuws in
Nederland

Naam:	Edgar Walterbos
Studentnummer:	1030951
E-mailadres:	Edgar.walterbos@student.ru.nl
Thema (en nummer):	Sportmetaforen in het nieuws (21)
Begeleidster:	Dr. M. Zwets
2 ^e lezer:	Dr. W.G. Reijnierse
Aantal woorden:	10.972

Radboud University

Voorwoord

Deze masterthesis is tot stand gekomen na prettige samenwerking met de thesisbegeleider. Het traject kende een aantal ups, maar ook zeker een aantal downs, waarmee het al met al als zeer leerzaam is ervaren. Na een leerzaam traject over metaforen tijdens de bachelorthesis, heb ik ook nu de kans gekregen om mijn kennis over metaforiek te verrijken. Mijn dank gaat uit naar Dr. M. Zwets voor adequate en uitgebreide begeleiding in elke fase van het traject en ook naar Dr. W.G. Reijnierse voor het delen van de nodige vakkennis. Ik hoop met dit rapport een interessante bijdrage te leveren aan de wetenschappelijke literatuur rondom het thema metaforiek.

Samenvatting

Dit onderzoek is een van de eerste sportmetafoorstudies in Nederland met een focus op politiek nieuws in kranten. Waar metaforen wereldwijd hebben bewezen in staat te zijn om de politiek te concretiseren, is ook in Nederland steeds meer behoefte aan meer kennis over waar en in hoeverre metaforiek voorkomt en waarom. Een domein dat veel conceptuele overeenkomsten kent met de politiek, is sport. Veel sporten zijn inmiddels alom bekend en spelen een belangrijke rol in de Nederlandse maatschappij en in het dagelijks leven van de Nederlandse bevolking. Voor dit onderzoek is een corpus van 758 geschreven politieke nieuwsartikelen samengesteld waarin is gekeken in hoeverre sportmetaforen voorkwamen. De resultaten laten zien dat sportmetaforen in verschillende vormen worden gebruikt in geschreven politiek nieuws in Nederland. Ook werden opvallende verschillen gevonden tussen de frequentie van verschillende sporten in sportmetaforen en de populariteit van deze sporten onder de Nederlandse bevolking. De conclusie geeft aanleiding voor aanvullend onderzoek naar sportmetaforiek. In Nederland, maar ook in landen met fundamentele politieke en culturele verschillen.

1. Inleiding

“Wilders op poleposition in verkiezingsrace. Het parlementaire jaar is vrijdag afgesloten. Maar het wordt een lange, hete zomer. Want nu al maakt Den Haag zich op voor de verkiezingen van 2017. Wie heeft voor die race de beste kaarten?” (Hendrickx, 2016, 9 juli). Politieke communicatie kenmerkt zich al jaren door het gebruik van metaforen, waaronder voor een groot gedeelte sportmetaforen (Brugman, Burgers & Steen, 2017). Het universele en concrete, actiegerichte karakter van sport maakt het een uiterst aantrekkelijk domein om naar te grijpen wanneer een abstract domein als politiek moet worden geconcretiseerd voor het, vaak minder goed geïnformeerde, publiek (Cammaerts, 2012). *Poleposition* is een term afkomstig uit de autosport Formule 1 (Reinierse, 2018) en ook *race* is afkomstig uit de sport. In het voorbeeld hierboven worden ze complementair ingezet om de verkiezingscampagne te associëren met een Formule 1-wedstrijd. Beide domeinen hebben namelijk veel conceptuele overeenkomsten. Een verkiezingscampagne begint met meerdere deelnemers (*racers*) die ten opzichte van elkaar (*race, wedstrijd*) de meeste stemmen (*de beste tijd*) willen behalen om zo de grootste partij te worden (*te winnen*). Een element dat niet overeenkomt is dat bij een race de deelnemers het over het algemeen zelf moeten doen. In een verkiezingscampagne is het uiteindelijk het publiek dat bepaalt wie er *wint*.

Sportmetaforen maken de politiek begrijpelijker, maar ook aantrekkelijker en spannender voor het publiek (Bougher, 2012; Shie, 2012; Katarzyna, 2014; Hang, 2016). Niet alleen kan een sportmetafoor als *de verkiezingscampagne is als een race* een concreter beeld geven van waar een verkiezingscampagne uiteindelijk om draait, het kan bepaalde emotionele connotaties en morele evaluaties oproepen waardoor het publiek politicus Wilders – die veelvuldig gebruikt maakt van metaforen (Landtsheer, Kalkhoven & Broen, 2011) – en zijn partij bijvoorbeeld sneller zal inschatten op de positie in de campagne en minder snel op politieke standpunten. Sportmetaforen kunnen een politieke situatie koppelen aan een alom bekend domein met veel conceptuele overeenkomsten. Zo kunnen sportmetaforen een grote invloed uitoefenen binnen het politieke domein, waar een groot gedeelte van het publiek vatbaar is voor concretisering van bepaalde abstracte onderwerpen en elementen (Boeynaems, Burgers, Konijn & Steen, 2017) en waar het juist het publiek is dat een belangrijk deel van de *touwtjes* in handen heeft.

Sportmetaforen worden veel gebruikt in nieuwsverslaggeving in de Verenigde Staten (VS) (Clement, 1980; Hang, 2016), een land waar al decennialang een relatief laag percentage van de bevolking naar de stembus gaat tijdens politieke verkiezingen en het politieke

kennisniveau zich nauwelijks heeft ontwikkeld (Galston, 2001). Waar metaforiek voor een groot deel rust op het vergelijken van het ‘bekende’ met het ‘onbekende’ (Bougher, 2012), tonen verschillende studies aan dat Amerikaanse nieuwsmedia de Amerikaanse bevolking veelvuldig informeert aan de hand van sportmetaforen om politieke situaties te concretiseren (Clement, 1987; Hang, 2016). Het is dan ook niet gek dat de meest gebruikte sportmetaforen in politiek nieuws in de VS afgeleid zijn van de meest beoefende sporten in dit land (Hang, 2016). Of het type sportmetaforen in politiek nieuws en populaire sporten in een land ook in landen en culturen anders dan de VS samenhangt, zal echter moeten blijken uit toekomstig onderzoek.

Naar de frequentie en typen sportmetaforen in politiek nieuws in Nederland, waar ook gebruik wordt gemaakt van metaforen om de politiek te concretiseren (Kaal, 2012), is nog geen onderzoek gedaan (Reijnierse, 2018). Dat, terwijl wordt gesuggereerd dat andere conceptuele metaforen op verschillende manieren belangrijk zijn in het overbrengen van informatie in nieuws in Nederland (Pasma, 2011). De huidige studie richt zich daarom op sportmetafoorgebruik in politiek nieuws in Nederland, hoe dit zich verhoudt tot de populariteit van sporten in Nederland en of er verschil is in sportmetafoorgebruik tussen journalisten en mensen uit het *politieke speelveld*. De onderzoeksvraag luidt: *‘In hoeverre komen sportmetaforen voor in geschreven politiek nieuws in Nederland en hoe verhoudt dit zich tot de populariteit van sporten in Nederland, tot de plek van sportmetaforen en tot de bron van sportmetaforen?’*

2. Theoretische Kader

2.1 Conceptuele metaforen

Hedendaagse communicatie kenmerkt zich door het gebruik van metaforen om abstracte informatie concreet te maken of om een nadruk te leggen (Ottati, Renstrom & Price, 2014). Een metafoor kan worden gezien als impliciete vergelijking tussen twee objecten of concepten. Ze leggen een conceptuele koppeling tussen een, vaak abstract en complex, doeldomein en een herkenbaar en concreter brondomein. (Ottati et al., 2014; Brugman et al., 2017; Landau, Arndt & Cameron, 2018). Wanneer in de aanloop naar politieke verkiezingen bijvoorbeeld wordt gesproken over een *wedstrijd*, wordt het specifieke concept *wedstrijd* (algemene sportterm) gebruikt om ontvangers duidelijk te maken dat het abstracte concept van meerdere politieke partijen en politici die ten opzichte van elkaar op een bepaald moment de grootste proberen te zijn, te vergelijken is met een wedstrijd. De conceptuele betekenis en

evaluatieve connotatie die de bron met zich meeneemt, wordt hiermee overgedragen op het doel. Veelal abstracte politieke situaties worden daardoor gekoppeld aan iets concreter, dat sneller en makkelijker kan worden verwerkt door de ontvanger.

Dit zogenaamde *mapping*-mechanisme (ook wel *cross domain mapping* genoemd, (Coulson, 2006; Steen, 2017)) kenmerkt zich door het associëren van verschillende kenmerken van het brondomein met het doeldomein (verkiezingen hebben meerdere partijen, verkiezingen hebben een winnaar, verkiezingen hebben een vorm van strijd) waarbij cognitieve structuren van het brondomein worden gebruikt om nieuwe kennis (doeldomein) te organiseren en beter te begrijpen. (Shie 2012; Katarzyna, 2014; Ottati et al., 2014; Brugman et al., 2017).

Het principe van metaforiek zit diep verankerd in ons cognitieve systeem (Bougher, 2012). Cognitief linguïsten Lakoff en Johnson (1980) stelden dat het systeem waarin de mens denkt en doet in de basis conceptueel en metaforisch is. We beschouwen de persoon waarmee we discussiëren bijvoorbeeld echt als *tegenstander*, we plannen een *strategie* en we *winnen* de discussie. We gebruiken deze ‘conceptuele metaforen’ dus niet alleen in taal (Hauser & Schwarz, 2015), we gebruiken ze onbewust ook om onze gedachten te structureren en ons gedrag te bepalen (Lakoff & Johnson, 1980).

De mate van het gebruik van deze metaforen lijkt afhankelijk van de mate van abstractie, complexiteit en onbekendheid van een domein of onderwerp (Bougher, 2012). Brugman et al. (2017) laten in een systematische review van de mate van metaforische framing in politieke framing-experimenten tussen 2000 en 2014 bijvoorbeeld zien, dat bij een concreter, bekender onderwerp als gezondheid minder metaforiek wordt gebruikt dan bij een relatief abstracter, complexer en onbekender onderwerp als economie. Mensen weten over het algemeen beter hoe ze gezond moeten leven of wat ze kunnen doen wanneer ze ziek worden dan hoe economische handel in elkaar zit. Metaforen vormen dan ook zowel een redeneermiddel (Bougher, 2012) als een linguïstisch instrument (Cammaerts, 2012).

2.2 Sportmetaforen

Een veel voorkomend type conceptuele metafoor is de sportmetafoor (Clement, 1987; Howe 1988; Jansen & Sabo, 1994; Hang, 2016; Brugman et al., 2017). Het domein van sport heeft betrekking heeft op alle groepen in de samenleving, ongeacht afkomst, sociale status en leeftijd (Kang, 1988; Hang, 2016) en sport is voor veel mensen een belangrijk onderdeel is van het dagelijks leven (Butterworth, 2007). Een meer praktische verklaring voor het gebruiken van sportmetaforen, is dat sportmetaforen over het algemeen gegrond zijn op *beter*

scoren/presteren dan de tegenpartij (Aikin, 2011) en daarom steun kunnen bieden bij concretiseren van plannen, acties en belangen (Jansen & Sabo, 1994). Bineham (1991) voegt daaraan toe dat het gebruiken sporttermen in metaforiek factoren als loyaliteit, discipline en *commitment* aanmoedigt bij de ontvanger. Dit suggereert dat sportmetaforen meer doen dan alleen concretiseren.

Verschillende typen en kenmerken van sport kunnen verschillende associaties oproepen en daarmee worden ingezet voor verschillende doelen. Metaforen die betrekking hebben op teamsporten als voetbal, honkbal of basketbal, lijken bijvoorbeeld geschikt om (kwesies binnen) een samenleving mee te concretiseren, zoals hiërarchie (Bineham, 1991), vrijheid en democratie (Butterworth, 2007). Een andere belangrijke functie van sportmetaforen is de vergelijking met verschillende partijen die een onderlinge strijd voeren (Howe, 1988), met als belangrijke kanttekening dat sport zelf in de basis gebruikmaakt van oorlogstermen en sport en oorlog veel conceptuele overeenkomsten hebben (en ook vaak complementair worden ingezet) (Jansen & Sabo, 1994; Butterworth, 2007). De algemene bekendheid en veelzijdigheid van het domein sport, maakt het een interessant brondomein voor het concretiseren van verschillende (abstracte) doeldomeinen.

2.3 Politiek nieuws

Een domein waarin veel gebruik wordt gemaakt van metaforen en in het bijzonder sportmetaforen, is politiek (Howe, 1988; Bineham, 1991; Butterworth, 2007). Wanneer bijvoorbeeld wordt gesproken over *politieke verkiezingen* als *paardenrace*, wordt het specifieke concept *paardenrace* (brondomein) gebruikt om ontvangers duidelijk te maken dat het abstracte concept *politieke verkiezingen* (doeldomein) te vergelijken is met een paardenrace. De semantische en evaluatieve connotatie die de bron (*paardenrace*) met zich meeneemt, wordt hiermee overgedragen op het doel (*politieke verkiezingen*), waarmee het abstracte concept concreet wordt. In beide domeinen worden de deelnemers beoordeeld op hun (eind)positie ten opzichte van andere deelnemers, niet op hun snelheid of eindtijd. Dit kan een politieke kwestie zo sturen dat het publiek zich meer bezighoudt met welke politieke partij of leider wint en minder met welke politieke standpunten elke partij heeft (Brugman et al., 2017). Het *mapping*-mechanisme bij deze metafoor ziet er als volgt uit:

Tabel 1. Mapping-mechanisme: politieke verkiezingen is als een paardenrace (Hang, 2016; Brugman et al., 2017)

Brondomein	→	Doeldomein
Paardenrace	→	Politieke verkiezingen
Deelnemers	→	Politici/partijen
Toernooi	→	Campagne
Finale	→	Verkiezingen
Kampioen	→	Grootste partij

De herkenbare en krachtige associaties die sportmetaforen oproepen, zijn bij uitstek geschikt voor een relatief abstract domein als politiek, waar het publiek grotendeels onwetend is (Cammaerts, 2012) en waar belanghebbenden (politici) veel baat hebben bij begrip bij hun doelgroep, het publiek (Miller, 1979; Bougher, 2012; Boeynaems et al. 2017; Brugman et al., 2017). Niet alleen kunnen metaforen helpen bij het vereenvoudigen van politieke kwesties (Cammaerts, 2012), de morele redenering binnen het politieke domein is van nature hoog metaforisch (Brugman et al., 2017). Thompson (1996) stelt zelfs dat politiek zonder metaforen vergelijkbaar is met een *'vis zonder water'*. Dit suggereert dat ook sportmetaforen voorkomen in de politiek.

In verschillende studies naar de cognitieve processen die ten grondslag liggen aan politieke voorkeur van burgers, wordt gekeken naar hoe deze burgers de politieke wereld leren begrijpen (Miller, 1979; Van Wessel, 2017; Bougher, 2012). Net als in andere domeinen, gebruiken mensen van nature bestaande kennis om nieuwe situaties te leren begrijpen. Metaforen kunnen - als 'rijke' vorm van analogisch redeneren, door associaties te leggen en koppelingen te maken met verschillende (bekende) brondomeinen - werken als 'frame' waardoor bepaalde belangrijke elementen kunnen worden benadrukt en andere worden gemaskeerd (Bougher, 2012). En waar de essentie in de vorming van publieke opinie over het algemeen ligt in het sorteren en selecteren van bepaalde (referentie)kaders (Bougher, 2012), kunnen metaforen een belangrijke rol spelen in het beïnvloeden van publieke opinie en besluitvorming (Bougher, 2012; Boeynaems et al., 2017; Brugman et al., 2017), ondanks dat effecten van metaforen kunnen verschillen per individu (Bougher, 2012; Ottati et al., 2014; Boeynaems et al., 2017).

Sinds sportmetaforen hebben laten zien in staat te zijn tot het verhelderen van politieke kwesties en het beïnvloeden van publieke opinie, worden ze niet alleen gebruikt door politici zelf (Howe, 1988; Butterworth, 2007; Cammaerts, 2012), maar ook door journalisten (Butterworth, 2007; Katarzyna, 2014). Metaforen maken nieuws niet alleen begrijpelijker

(Bougher, 2012), maar ook aantrekkelijker (Shie, 2012; Katarzyna, 2014; Hang, 2016); de conceptuele vergelijkingen met relatief concrete domeinen, maken het nieuws spannender en de lezer nieuwsgieriger (Shie, 2012).

Dat sportmetaforen niet alleen worden gebruikt om te concretiseren, maar ook om te beïnvloeden, blijkt uit de vele discoursanalyses naar de impact van sportmetaforen bij belangrijke politieke kwesties wereldwijd. Zo analyseerde Butterworth (2007) hoe de toenmalig Amerikaanse president George W. Bush in 2004 sport (het Irakese nationale voetbalteam tijdens de Olympische Spelen in Athene in dat jaar) als metaforische belichaming gebruikte om de Irak-oorlog te positioneren als preventieve oorlog naar vrijheid en democratie in Irak. Jansen en Sabo (1994) beschrijven hoe sportmetaforen werden gebruikt door politici en media om de Amerikaanse hegemonie tijdens de Persische Golfoorlog te tonen aan de bevolking. De taalkundig hoogleraren Semino & Masci (1996) beschrijven het veelvuldig gebruik van sport (Italiaans voetbal) door de toenmalig Italiaanse premier Silvio Berlusconi tijdens de oprichting van zijn politieke partij *Forza Italia* en tijdens zijn latere politieke acties. Ook tijdens de vrij recente constitutionele crisis in België maakten zowel politici als journalisten veelvuldig gebruik van sportmetaforen (Cammaerts, 2012). Nieuws is voor de politiek dan ook een belangrijk medium om politieke kwesties te delen met het publiek (Van Aelst & Aalberg, 2011).

Ook in Nederland staan politici en media nauw met elkaar in verbinding (Brants, 2008) en wordt veelvuldig gebruikgemaakt van sportmetaforen om andere sporten, dan wel maatschappelijke kwesties te beschrijven. Reijnierse (2018) beschrijft bijvoorbeeld dat voetbal en autoracen, aan de hand van *concrete-to-concrete-mapping* ('sport is sport'-metaforen) veel conceptuele overeenkomsten hebben en dat elementen van autoracen in veel verschillende contexten, ook andere dan sport, worden gebruikt om situaties begrijpelijker te maken. Maar, ondanks de populariteit van het gebruik van metaforen in Nederlandse nieuwskranten (Krennmayr, 2015) en onder zowel politici als journalisten in de Nederlandse politiek (De Landtsheer, Kalkhoven en Broen, 2011; Kaal, 2012), is niet bekend of en in welke mate sportmetaforen voorkomen in politiek nieuws in Nederland (Reijnierse, 2018). Daarom luidt de eerste onderzoeksvraag:

OV 1: *'In hoeverre komen sportmetaforen voor in geschreven politiek nieuws in Nederland?'*

De frequentie van het gebruik (en daarmee vermoedelijk ook de effectiviteit) van sportmetaforen lijkt sterk afhankelijk van cultuur en persoonlijke interesse (Cammaerts,

2012). Mede omdat mensen de wereld conceptualiseren in termen waar ze het meest bekend mee zijn (Clement, 1980; Hang, 2016). Hang (2016) suggereert een verband tussen sportmetaforen en cultuur in politiek nieuws in de VS, door aan te tonen dat de meest voorkomende sporten in de VS terug te vinden zijn in de meest gebruikte sportmetaforen in het land. Ottati et al. (2014) suggereren in hun studie naar *systematic processing* van metaforen een verband met persoonlijke interesse. Volgens hun *Motivational Reasoning Model* kan een sportmetafoor wel leiden tot beter begrip onder sporters, maar kan het een tegenovergesteld effect hebben onder mensen die geen sport beoefenen.

Ondanks dat sportmetaforen volgens Bougher (2012) een universeel toepasbare vorm van metaforiek zijn, blijft het onduidelijk in hoeverre het gebruik van sportmetaforen afhankelijk is van bekendheid (en persoonlijke interesse) in landen waar andere sporten populair zijn, bijvoorbeeld in Nederland. Waar *American football*, honkbal, basketbal, ijshockey en tennis de vijf populairste sporten zijn in de VS (Verenigde Staten, z.d.), zijn voetbal, tennis, sportvissen, golf en gymnastiek de populairste sporten in Nederland op basis van het aantal leden (Alletoptienlijstjes, 2017). Ook in België, dat politiek gezien fundamentele overeenkomsten kent met zowel de VS als Nederland, blijkt het gebruik van sportmetaforen te worden beïnvloed door de lokale sportcultuur (Cammaerts, 2012). Dit geeft aanleiding voor de tweede onderzoeksvraag:

OV2: Hoe verhouden de sporten onderliggend aan sportmetaforen in geschreven politiek nieuws in Nederland zich tot de populariteit van deze sporten in Nederland?'

Specifiek in media blijken metaforen niet alleen functioneel te worden gebruikt, maar blijken ze ook veelvuldig te worden gebruikt om titels van nieuwsartikelen te simplificeren, of zelfs te promoten. Shie (2012) laat bijvoorbeeld zien dat, met name onconventionele metaforen, in staat zijn om de aandacht voor nieuws te verhogen. Hang (2016) laat voor sportmetaforen zien dat bepaalde metaforen in titels van krantenartikelen in de VS meer lezers naar die berichten trok. In veel gevallen niet door de nadruk te leggen op de belangrijkste elementen, maar op de voor de lezer aantrekkelijkste elementen van een nieuwsartikel. Katarzyna (2014) toont een soortgelijk effect in Engelse kranten, maar benadrukt de 'overtuigingsdrang' van metaforen. Ze voegt hieraan toe dat de meeste Engelse kranten, in tegenstelling tot onconventionele metaforen, meer conventionele metaforen gebruiken. Met de suggestie dat sportmetaforen in titels in staat zijn om nieuws aantrekkelijker te maken, is de vraag in hoeverre sportmetaforen in Nederland worden gebruikt om nieuws te simplificeren, dan wel

te promoten. Daarom is een derde onderzoeksvraag toegevoegd aan dit onderzoek:

OV 3: *‘In hoeverre is er een verschil tussen sportmetafoorgebruik in de titel en in de body van geschreven politieke nieuws in Nederland?’*

Tot slot blijkt uit verschillende studies in verschillende landen dat sportmetaforen zowel worden gebruikt door politici (Semino & Masci, 1996; Butterworth, 2007; Cammaerts, 2012) als door journalisten (Shie, 2012; Katarzyna, 2014). Regelmatig verpakken journalisten opvallende of nieuwswaardige uitspraken van politici in citaten in hun nieuwsartikelen. Waar journalisten over het algemeen op zoek zijn naar nieuwswaarde, hebben politici er baat om te worden gehoord door het publiek. En waar kranten in Nederland over het algemeen veel metaforiek bevat (Krennmayr, 2015), is het de vraag in hoeverre de sportmetaforen die worden gebruikt door politici ook daadwerkelijk het publiek bereiken via geschreven politiek nieuws. Dat sportmetaforen voorkomen in een nieuwsartikel wil dus niet direct zeggen dat de metafoor ook daadwerkelijk is gebruikt door de journalist. Dit geeft aanleiding tot de vierde onderzoeksvraag:

OV 4: *‘In hoeverre is er een verschil tussen sportmetafoorgebruik in quotes en in niet-quotes in geschreven politiek nieuws in Nederland?’*

3. Methode

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van corpusonderzoek. Data is in verschillende stappen verzameld, gecodeerd en vervolgens geanalyseerd met behulp van SPSS.

3.1 Materiaal

Dit corpus had betrekking op nieuwsartikelen betreffende geschreven politiek nieuws in de aanloop naar de meest recente Tweede Kamerverkiezingen in Nederland, welke plaatsvonden op 15 maart 2017 (De Volkskrant, z.d.). Hier is voor gekozen omdat verschillende studies naar het gebruik van sportmetaforen in politiek nieuws, betrekking hadden op een periode rondom een belangrijke politieke kwestie (Semino & Masci, 1996; Butterworth, 2007; Cammaerts, 2012) en een gerelateerde sportmetafoorstudie van Hang (2016) aangaf dat metaforen hebben bewezen steun van het publiek te kunnen verhogen tijdens verkiezingscampagnes in de VS. Daarnaast maakt de media in Engeland volgens OnzeTaal (2012) veelvuldig gebruik van sportmetaforen in de aanloop naar verkiezingen. De officiële startdatum van een verkiezingscampagne staat echter niet vast. Daarom is de datum (22 december 2016) aangehouden waarop de Kiesraad de 81 geregistreerde politieke partijen bekendmaakte (Wikipedia-bijdragers, z.d.-b). Aangezien er tot een dag voor de verkiezingen nog door zowel politici als media wordt gesproken en geschreven over de verkiezingen, zijn politieke nieuwsartikelen tot en met 14 maart 2017 meegenomen in de analyse. Op basis van Huis aan huis (z.d) is gekozen voor de politieke nieuwsartikelen van De Volkskrant, NRC Handelsblad, De Telegraaf en Algemeen Dagblad (AD). Deze vier kranten behoren tot de meest gelezen kranten in Nederland (Huis aan huis, z.d.). Voor de selectie van de nieuwsartikelen is gebruik gemaakt van de database van Nexis Uni. Via deze databank kon worden gezocht op politiek nieuws binnen de genoemde periode en kon vervolgens worden gefilterd op nieuws m.b.t. ‘verkiezingen’ en op de betreffende kranten. Alle nieuwsartikelen van de betreffende kranten in de genoemde periode zijn meegenomen in de analyse. Dit resulteerde in een totale dataset van 758 artikelen waaruit artikelen zijn geselecteerd op basis van vooraf geselecteerde sporttermen (zie 3.1.2). Zie Bijlage 2 voor een toelichting van Nexis Uni en de toegepaste zoekfilters. De analyse had tot slot betrekking op het gehele nieuwsartikel, inclusief titel en inleiding.

3.2 Procedure

3.2.1 Verzamelen van sporttermen

Om uitspraken te kunnen doen over sportmetaforen in geschreven politieke nieuwsartikelen, is eerst gekeken naar hoe sportmetaforen het beste konden worden geïdentificeerd en verzameld. Waar (conceptuele) metaforen in theorie kunnen worden gestructureerd als ‘A-is-B’ of A-is-als-B’ (Lakoff & Johnson, 1980; Brugman et al., 2017), komen deze metaforen in taal vaak gevarieerder (Stefanowitsch, 2006) en impliciet tot uiting (Koller, 2002). De conceptuele koppeling tussen het doel- en brondomein wordt vaak impliciet gegeven, of het doeldomein wordt volledig vervangen door het brondomein, zoals te zien in onderstaand voorbeeld:

‘Ze bouwden voort op hun eigen bouwstenen en konden het zo door het parlement loodsen. Het speelveld is nu veel dynamischer en dat is moeilijker. Dit kabinet is pas vier jaar bezig en had geen meerderheid in de Senaat.’ – De Telegraaf, 28 december 2016.

In bovenstaand voorbeeld wordt de term speelveld gebruikt als conceptuele sportmetafoor ‘de plek waar politiek wordt bedreven is als speelveld’. Daarnaast variëren talige metaforen veelal tussen werkwoorden, bijvoeglijk naamwoorden en zelfstandig naamwoorden (Koller, 2002; Krishnakumaran & Zhu, 2007). Ook zijn sommige metaforen volgens Cammaerts (2012) zo bekend dat we ze direct begrijpen en geen bewuste semantische (talige) koppeling meer nodig hebben. In de zin *‘Trudeau, die laat zien dat je positief kunt zijn en toch kunt scoren.’* wordt de term ‘scoren’ bijvoorbeeld gebruikt om het abstracte concept van iets doen/resultaat halen en daarmee stijgen in aanzien en/of in publieke opinie te concretiseren. Scoren concretiseert het concept, omdat het in de betreffende context niet zozeer draait om wat Trudeau precies heeft gedaan en hoeveel hij daarmee beter is geworden, maar omdat het er simpelweg om draait dat hij een positieve stap zet ten opzichte van anderen. In het geval van de sportterm scoren, wordt deze koppeling direct gemaakt en moeten de zin en de context worden ontleed om de juiste metafoor te identificeren. Dit maakt het identificatieproces van talige metaforen complex.

Uit een steekproef van twintig willekeurige artikelen uit de dataset, bleek daarnaast dat er veel algemene/brede sportmetaforen als ‘scoren’, ‘speelveld’ ‘competitie’ en ‘domineren’ worden gebruikt. Voor deze termen gaven woordenboeken en etymologiebanken (herkomst

van woorden) te weinig concrete informatie om ze aan een bepaalde sport te koppelen. Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen, is het echter van belang dat goed kan worden bepaald bij welke sport een sportmetafoor hoort. Daarnaast is het van belang dat er een goed beeld ontstaat van sportmetafoorgebruik in geschreven politiek nieuws in Nederland.

Voor de betrouwbaarheid van het onderzoek is er daarom voor gekozen om te zoeken naar sportmetaforen aan de hand van de meest voorkomende algemene sporttermen en sporttermen per sport. Deze zoekmethode maakte het identificatieproces van een sportmetafoor een stuk nauwkeuriger en de kans dat er een beter beeld wordt geschetst van het gebruik van sportmetaforen in politiek nieuws in Nederland betrouwbaarder.

De meest voorkomende sporttermen per sport zijn samengesteld op basis van verschillende criteria. Allereerst is gekeken naar de populariteit van sporten in Nederland. Sportmetafoorgebruik lijkt namelijk afhankelijk van populaire sporten in een land (Cammaerts, 2012; Hang, 2016). De populariteit van sport wordt echter bepaald door verschillende factoren die vooral afhankelijk zijn van interesse (Sport.infonu, 2012). Eén van die factoren is de mate waarin een sport wordt beoefend in een land. Het beoefenen van een sport kan zelfstandig of via een lidmaatschap bij een club of vereniging. Een andere belangrijke factor is het volgen van sport. Mensen bezoeken sportwedstrijden of -evenementen en volgen hun favoriete sport via de media. Dit heeft vervolgens invloed op de media-aandacht die een sport krijgt op televisie of in kranten, omdat de media haar nieuws veelal baseert op wat haar publiek interessant vindt (Sport.infonu, 2012). In Nederland volgt zo'n 62% van de bevolking wekelijks sportnieuws via verschillende media (Tiessen-Raaphorst, 2015). De media hebben dan ook invloed op de sport of sporten waarmee het publiek in aanraking komt en in welke mate.

Sinds Max Verstappen meedoet aan de Formule 1, besteedt de Nederlandse media bijvoorbeeld meer aandacht aan Formule 1 en volgt meer dan de helft van alle Nederlanders nieuws over de jonge coureur (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2016). Een Formule 1-term als *poleposition* komt dan ook veelvuldig terug in Nederlands nieuws (Reijnierse, 2018). Ook schaatsen (na voetbal de meest populaire sport op televisie volgens Kenniscentrum Sport en Bewegen (2010)) en wielrennen zijn sporten die in Nederland veel media-aandacht krijgen en waar de gemiddelde Nederlander graag naar kijkt (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2010; Nielsen Sports, 2019).

Op basis van de genoemde criteria is ervoor gekozen om de meest voorkomende sporttermen van Formule 1, wielrennen en schaatsen daarom mee te nemen in dit onderzoek.

Ook is ervoor gekozen om boksen toe te voegen aan de lijst met relevante sporten. Ondanks dat boksen relatief weinig wordt beoefend in Nederland, blijkt uit studies van Segrave (2000) en Hang (2016) dat boks-metaforen veel voorkomen in politiek nieuw in de VS. Het één-op-één-karakter van boksen leent zich goed voor het uitdrukken van sommige politieke situaties (Stolarek & Wilinski, 2015). Daarnaast staat boksen in de tien meest populaire sporten op basis van aandacht (zie Tabel 1). Op basis van beoefen- en volgpopulariteit is daarom gekozen voor in totaal 14 verschillende sporten.

In Tabel 1 zijn lijsten weergegeven met de meest beoefende sporten in Nederland op basis van het aantal leden en niet-leden tussen 2013 en 2018 en de meest gevolgde sporten in 2019 (Alletoptienlijstjes.nl, z.d.; Nielsen Sports, 2019; NOC*NSF, 2019). Deze lijsten dienden als uitgangspunt voor het verzamelen van relevante sporten en sporttermen voor dit onderzoek. Gezien de aard van deze sporten – er zijn meerdere partijen die in wedstrijdvorm met verschillende middelen en verschillen strategieën van elkaar proberen te winnen – is de kans dat door deze media-aandacht terminologie wordt overgenomen in taal en ook metafoorgebruik reëel.

Tabel 2. Meest beoefende sporten in Nederland tussen 2013 en 2018 op basis van het percentage leden (links) en op basis van het percentage niet-leden (midden) (NOC-NSF, 2019). Rechts de populariteit op basis van aandacht, fysiek en via media, gemeten in 2019 (Nielsen Sports, 2019).

Op basis van leden (%)		Op basis van niet-leden (%)		Op basis van aandacht (%)	
1 Voetbal	31,4%	1 Zwemmen	24,4%	1 Voetbal	41,5%
2 Tennis	14,0%	2 Wielersport	18,8%	2 Formule 1	19,8%
3 Sportvissen	13,0%	3 Voetbal	16,0%	3 Schaatsen	12,9%
4 Golf	9,5%	4 Tennis	7,4%	4 Wielersport	12,3%
5 Gymnastiek	6,7%	5 Gymnastiek	5,9%	5 Tennis	7,6%
6 Hockey	6,6%	6 Volleybal	4,3%	6 Atletiek	5,6%
7 Paardensport	3,9%	7 Schaatsen	4,3%	7 Zwemmen	4,3%
8 Zwemmen	3,7%	8 Paardensport	4,0%	8 Boksen	3,3%
9 Atletiek	3,5%	9 Boksen (vechtsp.)	3,9%	9 Paardensport	2,5%
10 Volleybal	3,0%	10 Atletiek	3,4%	10 Hockey	2,5%
11 Wielersport	2,8%	11 Hockey	3,3%	11 Volleybal	2,4%
12 Schaatsen	1,0%	12 Golf	2,8%	12 Golf	1,0%
13 Boksen	0,8%	13 Sportvissen	1,5%	13 Gymnastiek	onbekend
14 Formule 1	onbekend	14 Formule 1	onbekend	14 Sportvissen	onbekend

Voor elk van deze sporten gold vervolgens de terminologie zoals deze vermeld staat per sport op Wikipedia als basis voor het verzamelen van relevante sporttermen. Hier is voor gekozen omdat hier een breed scala aan termen te vinden is per sport. Echter wordt benadrukt dat dit slechts diende als uitgangspunt. Voor een beter beeld van de bekendste sporttermen, is de

terminologie per sport aangevuld met sportterminologie uit andere bronnen (zie bijgevoegd codeerschema) en gefilterd op een aantal criteria:

- Een term was relevant wanneer het ging om een werkwoord, bijvoeglijk naamwoord of zelfstandig naamwoord, woordsoorten die het meeste voorkomen in talige metaforen (Koller, 2002; Krishnakumaran & Zhu, 2007). Bijwoorden, voegwoorden, persoonlijke voornaamwoorden en andere woordsoorten zijn niet meegenomen.
- Een term was relevant wanneer de term specifiek is voor de betreffende sport (zoals hole-in-one specifiek is voor golf en dweltpauze specifiek is voor schaatsen). Om dit zo objectief mogelijk vast te stellen is gebruik gemaakt van de definitie van de term binnen de bron en het Van Dale woordenboek. Wanneer de term relevant was voor meerdere sporten in de lijst, maar niet kon worden gezien als algemene sportterm ('smash' hoort bijvoorbeeld bij zowel tennis als volleybal), werd deze toegekend aan de relevante sporten en werd dezelfde term dus meerdere keren meegenomen in het onderzoek.
- Termen waarvan de definitie te algemeen is om de term onder de betreffende sport te scharen of als algemene sportterm te beschouwen zijn niet meegenomen. De term 'afhouden' is bijvoorbeeld niet per sé specifiek voor hockey en heeft in online woordenboek Van Dale geen sport-gerelateerde betekenis.
- Termen die konden worden beschouwd als te onbekend zijn niet meegenomen in dit onderzoek. Omdat metaforiek over het algemeen wordt gebruikt om het onbekende/abstracte met het bekende/concrete te vergelijken. Wanneer de term niet voorkwam in zowel Van Dale als online encyclopedie Encyclo, dan is de term beschouwd als te onbekend en is de term niet meegenomen in dit onderzoek.

Wanneer twijfel ontstond over de relevantie van de term voor dit onderzoek dan is de term dus niet meegenomen in de lijst. Hiermee wordt het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk gehouden. De uiteindelijke lijst met sporttermen per sport inclusief gedetailleerde onderbouwing is terug te vinden in Bijlage 3. Omdat veel sporten van origine niet uit Nederland komen en een gedeelte van de terminologie bestaat uit niet-Nederlandse woorden, is ervoor gekozen om geen onderscheid te maken in de herkomst van de term.

In alle 758 relevante artikelen binnen de gekozen onderzoeksperiode is vervolgens een voor een gezocht naar de sporttermen. Wanneer de sportterm voorkwam, is het artikel

meegenomen in het codeerschema en zijn naast de te coderen variabelen (zie 3.2.2) de volgende gegevens overgenomen voor analyse:

- Artikelnummer
- Titel van nieuwsartikel
- Datum
- Krant
- Type Sport
- Sportterm
- Definitie van sportterm
- Context
- Conceptuele Metafoor (indien beoordeeld als metafoor)
- Eventuele opmerkingen
- Link naar artikel

3.2.2 Identificatie van sportmetaforen

Het identificeren van (sport)metaforen in geschreven tekst kan in sommige gevallen lastig zijn en vraagt om zorgvuldige analyse. Daarom zijn op basis van vergelijkbare metafoorstudies van Pragglejaz Group (2007) (*Metaphor Identification Method*) en Cameron et al. (2009) nauwkeurig een aantal identificatiestappen opgesteld die door beide codeurs zijn gevolgd. Wanneer binnen de 758 relevante nieuwsartikelen een van de geselecteerde sporttermen werd gevonden, volgden een aantal stappen om te bepalen of de sportterm al dan niet metaforisch is gebruikt:

1. Ten eerste is de titel van het nieuwsartikel gelezen en is de body van de tekst gescand om een beeld te krijgen van de algehele context.
2. Vervolgens is de directe context van de term zorgvuldig gelezen. De directe context is de alinea waarin de sportterm staat vermeld. Wanneer de alinea erg lang en moeilijk af te bakenen was, is tenminste de zin waarin de sportterm staat plus de zin ervoor én erna gelezen.
3. Op basis van de directe context en a.d.h.v. de definitie (van tevoren toegevoegd aan codeboek) werd vervolgens vastgesteld of de sportterm beter past in een andere context (als brondomein) dan in de huidige context (doeldomein). Ten opzichte van het

doeldomein waarin de sportterm zich bevindt, past de term beter in een andere context wanneer de term (Pragglejaz Group, 2007):

- a. Concreter is (wat de term opwekt is eenvoudiger om in te beelden, te zien, te voelen etc.);
- b. Nauwkeuriger is (ten opzichte van vaag);
- c. Historisch gezien ouder is;
- d. En gerelateerd is aan een vorm van lichamelijke actie: fysieke actie of ervaring (Gibbs en Wilson, 2002).

Omdat in deze studie enkel werkwoorden, bijvoeglijke- en zelfstandig naamwoorden worden gebruikt en de definitie van de sportterm van tevoren was toegevoegd, werd verwacht dat het vaststellen van het brondomein goed kon worden uitgevoerd. Voor de definities van de sporttermen is in eerste instantie gebruik gemaakt van online woordenboek VanDale.nl en in tweede instantie van de beschikbare bronnen via online encyclopedie Encyclo.nl.

4. Wanneer de sportterm beter paste in een andere context en kon worden gezien als brondomein, is beoordeeld of de huidige contextuele betekenis (doeldomein) contrasteert met dit brondomein, maar wel kan worden gerelateerd aan elkaar.
5. Wanneer dit het geval is, is de sportterm gecodeerd als sportmetafoor.
6. Wanneer er na bovenstaande stappen toch te veel twijfel was over het coderen van één van de variabelen, werd een opmerking geplaatst aan het eind van regel. De opmerkingen bij de artikelen die door beide codeurs werden gecodeerd, werden na afloop besproken waarna deze coderingen in samenspraak werden bijgesteld. Hiermee werd beoogd zo min mogelijk sportmetaforen te missen.

Tijdens het identificatieproces kwam het voor dat een sportterm zowel een sport- als een niet-sport-gerelateerde betekenis had. Om zeker te zijn van de juiste identificatie hebben beide codeurs de mogelijkheid gehad om ook tijdens het codeerproces gebruik te maken van online woordenboek Van Dale en online encyclopedie Encyclo.

3.2.3 Coderen van nieuwsartikelen

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, zijn de geselecteerde nieuwsartikelen vervolgens gecodeerd op een aantal variabelen. Hiervoor is gebruik gemaakt van een codeboek, welke te vinden is in Bijlage 1. Om uitspraken te kunnen doen over in hoeverre

sportmetaforen voorkomen in geschreven politiek nieuws in Nederland (OV 1), is eerst vastgesteld of de betreffende sportterm metaforisch is gebruikt of niet (V1 = Sportmetafoor, nominaal). Hiervoor is gebruik gemaakt van 3 codeeropties: 1 = wel metaforisch, 2 = niet metaforisch, 3 = twijfel. Voor betrouwbare identificatie zijn verschillende stappen beschreven in 3.2.1. Vervolgens is gecodeerd om welke Type Sport (V2) het gaat. Vanwege de gekozen methode was deze variabele vooraf bekend en is deze enkel gecodeerd door de 1^e codeur. In combinatie met V1 en Tabel 2, kon hiermee ook OV 2 worden beantwoord.

Voor het beantwoorden van OV 3 is vervolgens voor elk artikel aangegeven of de metafoor zich bevond in de titel (= 1) of in de body van het artikel (= 2) (V3 = Plek Sportmetafoor, nominaal). Voor het beantwoorden van OV 4 is beoordeeld of de betreffende metafoor afkomstig is van de journalist (= 1, niet-quote) of dat de gebruikte metafoor letterlijk is overgenomen in de tekst (= 2, quote) (V4 = Bron Sportmetafoor, nominaal). Een quote was te herkennen aan aanhalingstekens voor en achter een term, woordgroep of zin. Alle sporttermen die niet tussen aanhalingstekens stonden, werden beschouwd als afkomstig van de journalist en gecodeerd als 1. Zie het codeboek voor een uitgebreide toelichting per variabele.

Na een korte test van het codeerschema van 20 artikelen, is het codeerschema is eerst volledig (ook met de aanvullende informatie over de nieuwsartikelen) ingevuld door de 1^e codeur, waarna willekeurig 17% van alle geselecteerde artikelen zijn gecodeerd (V2 t/m V4) door de 2^e codeur. Tijdens het identificeren van de sportmetaforen en het coderen van de overige variabelen, is tot slot rekening gehouden met een aantal geobserveerde situaties. Hieronder de belangrijkste situaties. Alle andere situaties zijn opgenomen in Bijlage 4.

- Wanneer woorden als namen voorkwamen, zijn ze niet opgenomen in het codeboek
- Wanneer een sportterm uit meerdere woorden bestond dan werden deze een voor een ingevoerd in de zoekfunctie van Nexis Uni (zie bijlage 2)
- Wanneer een term meer dan 10 resultaten gaf, is de sportterm eerst beoordeeld op metaforiek en pas overgenomen in het codeerschema wanneer het een sportmetafoor betrof.

3.3 Intercodeursbetrouwbaarheid

Om het codeerproces zo objectief mogelijk te doen, is gebruik gemaakt van een 2^e codeur. Voor een realistische schatting, heeft de 2e codeur 17% (67 artikelen van de 400) van de nieuwsartikelen waarin een sportterm werd gevonden, beoordeeld en gecodeerd. Voor het

beoordelen van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid is gebruik gemaakt van de Cohen's Kappa-test in het programma IBM SPSS Statistics 25. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele Sportmetafoor was goed: $\kappa = 1$, $p < .001$. Dit houdt in dat voor analyse van deze variabele gebruik kon worden gemaakt van de data van één van de codeurs. Dit gold ook voor de variabelen Plek Sportmetafoor ($\kappa = 1$, $p < .001$) en Bron Sportmetafoor ($\kappa = .82$, $p < .001$).

3.4 Statistische Toetsing

Voor de analyse van de data is gebruik gemaakt van het programma IBM SPSS Statistics 25. Het codeerschema is ingevuld in Excel en vervolgens overgenomen in SPSS. Na het analyseren van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid (goed voor alle variabelen) zijn de coderingen van de 2^e codeur verwijderd en de coderingen van de 1^e codeur gebruikt voor analyse.

Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 1 is een frequentietabel gebruikt om te kunnen zien hoeveel sportmetaforen van elk type sport er zijn gevonden in de nieuwsartikelen. Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 2 is eerst gebruik gemaakt van een kruistabel met Type Sport als rijvariabele en Sportmetafoor als kolomvariabele. Om te kunnen zien in hoeverre sportmetaforen overeenkomen met de populariteit (zowel voor leden, niet-leden en voor aandacht) van de gebruikte sporten in Nederland, zijn deze twee rangschikkingen onderling getoetst op consistentie aan de hand van een (eenweg) Chi-Kwadraat toets. Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 3 is gekeken of er een verschil was in sportmetafoorgebruik in de titel en in de body van een nieuwsartikel. Zowel de variabele Sportmetafoor (V2) als Plek Sportmetafoor (V3) zijn nominaal van aard, waardoor een eventueel verschil kon worden getest aan de hand van een Chi-Kwadraat toets. Ook de variabele Bron Sportmetafoor (V4), die hoort bij onderzoeksvraag 4, is nominaal, waardoor een eventueel verschil tussen Sportmetafoorgebruik en de Bron van de sportmetafoor kon worden getest aan de hand van een Chi-Kwadraat toets.

4. Resultaten

4.1 Sportmetaforen in geschreven politiek nieuws

In totaal is in alle 758 artikelen gezocht op in totaal 420 sporttermen (zie Bijlage 3), verdeeld over algemene sporttermen en 14 verschillende sporten. Alle artikelen (400) die één of meerdere sporttermen bevatten zijn geselecteerd en overgenomen in het codeerschema. Zie voor het volledige codeerschema met alle zoekresultaten bijgevoegd codeerschema. Ten eerste is aan de hand van algemene sporttermen en de meest voorkomende sporttermen per sport gekeken naar welke sporttermen voorkwamen in de nieuwsartikelen en vervolgens of deze termen metaforisch werden gebruikt. Om te achterhalen in hoeverre sportmetaforen worden gebruikt in geschreven politiek nieuws in Nederland (OV 1), is gekeken naar hoeveel sportmetaforen werden gevonden en hoe dit zich verhoudt tot de bestudeerde artikelen. In de 758 nieuwsartikelen zijn in totaal 171 sportmetaforen geïdentificeerd (waarvan er 45 uniek). Een aantal uitgewerkte voorbeelden hiervan zijn opgenomen in Tabel 4.

Om te zien welke typen sportmetaforen zijn gebruikt in de politieke nieuwsartikelen, zijn de gevonden sportmetaforen onderverdeeld naar type sport (V2). Alle bijbehorende frequenties zijn weergegeven in Tabel 3. De gevonden sportmetaforen bestaan voor 49,7% uit algemene sporttermen, gevolgd door voetbalmetaforen met 18,7% en paardensport met 7%. Ook termen van hockey, boksen, volleybal, gymnastiek, zwemmen, atletiek, schaatsen werden enkele keren gebruikt als sportmetafoor. Sportvissen kwam slechts één keer terug en termen uit wielrennen, formule 1, golf en tennis kwamen niet voor.

Tabel 3. Frequenties van de variabele Sportmetafoor (op basis van de 400 geselecteerde nieuwsartikelen uit het corpus), verdeeld over algemene sporttermen en de sporttermen van de 14 specifieke sporten.

Nr.	Type sport	Sportmetafoor						Totaal
		Ja		Nee		Twijfel		
		#	%	#	%	#	%	
1	Algemeen	85	49,7%	62	33,7%	29	64,4%	176
2	Voetbal	32	18,7%	28	15,2%	5	11,1%	65
3	Paardensport	12	7,0%	20	10,9%	1	2,2%	33
4	Hockey	11	6,4%	22	12,0%	5	11,1%	38
5	Boksen	10	5,8%	3	1,6%	1	2,2%	14
6	Volleybal	9	5,3%	6	3,3%	1	2,2%	16
7	Gymnastiek	5	2,9%	10	5,4%	3	6,7%	18
8	Atletiek	2	1,2%	2	1,1%	0	0,0%	4
9	Zwemmen	2	1,2%	4	2,2%	0	0,0%	6
10	Schaatsen	2	1,2%	7	3,8%	0	0,0%	9
11	Sportvissen	1	0,6%	1	0,5%	0	0,0%	2
12	Tennis	0	0,0%	3	1,6%	0	0,0%	3
13	Golf	0	0,0%	7	3,8%	0	0,0%	7
14	Formule 1	0	0,0%	4	2,2%	0	0,0%	4
15	Wielrennen	0	0,0%	5	2,7%	0	0,0%	5
Totaal		171		184		45		400

Tabel 4. Voorbeelden van talige sportmetaforen in politieke nieuwsartikelen in hun bijbehorende context (links) en met de conceptuele metafoor uitgelicht (rechts)

Politieke context	Conceptuele metafoor
Dat komt, meent Ingram, bijvoorbeeld doordat veel media verkiezingen verslaan als een wedstrijd – wie wint? wie ligt er voor? – en niet als iets dat de levens van mensen beïnvloedt.	Meerdere partijen die ten opzichte van elkaar iets proberen te bereiken is als een wedstrijd.
Een sprintje erbij, een tackle extra, ook als dat misschien een overtreding is.	Een (onregelmatige/harde) ingreep/handeling bij een andere partij is als tackle.
De regering is toch niet een plek om je tegenstander af te maken. Ik heb die redenering echt nooit begrepen.'	Iemand tegen wie je strijd om een bepaald doel te bereiken is als een tegenstander.
Hij moet zodanig worden verzwakt dat hij kreupel aan de laatste campagneweek begint: na Van der Steur en Wiebes volgt binnenkort ook het debat over het associatieverdrag met Oekraïne nog.	Verzwakt 'vooruit' moeten/iets moeten doen is als kreupel zijn.
Gingen we een spelsituatie doen. Debatteren. Kwam meteen het commentaar van de trainer (Plasterk zet een opgewonden stemmetje op): 'Nee...! Nou laat je hem uitpraten! Nu laat je hem zijn punt maken! Nee, dat gaan we overdoen!'	Iemand die (doet als alsof) hij anderen iets leert is als een trainer.
Een gelijk speelveld vinden ze ook belangrijk. Begin vorige week, bij een debat over onderwijs, wilden D66 en PvdA niet dat fractievoorzitter Halbe Zijlstra als vervanging van premier Mark Rutte zou komen.	De politiek is als een speelveld.
De voordelen van het CPB als scheidsrechter gaan boven de nadelen. Want politiek is keuzen maken.	Iets of iemand die de leiding heeft en regels bepaalt is als scheidsrechter.
Zij vreest dat alle publiciteit - goed of slecht - hem in het zadel helpt.	aandacht aan wilders besteden kan bijdragen aan zijn populariteit en is dus als een sporter in het zadel helpen.
In de laatste opiniepeiling gaat Marine Le Pen met 25 procent op kop in de eerste ronde . De onafhankelijke nieuwkomer Macron is tweede met 20,5 procent, de Republikein Fillon scoort 18,5 procent, de socialist Hamon 16,5 procent.	Een gedeelte van een 'strijd' waarin je probeert 'verder' te komen is als ronde.
De S&D-fractie, in omvang de nummer twee in het parlement, trekt zich niets meer aan van de afspraken met de christendemocraten. De handschoenen zijn uit. Waar de twee machtsblokken voorheen de belangrijke baantjes onderling verdeelden, is de strijd nu open en onvoorspelbaar.	Je strijdbaar opstellen is als het aanhebben van (boks)handschoenen.
„Het doet niet veel af aan het beeld van Krol als kampioen voor de ouderen.”	Als hoogste in een rang/aanzien staan is als kampioen zijn.
De roep om erkenning versus de woede uit miskenning. Het laat goed zien in welk een spagaat een bestuurder als Rijkman zit.	Vastzitten in een situatie tussen erkenning en miskenning zoals een gymnast in een spagaat met de ene voet links en de andere rechts.
- de halve finale zou in mei in Frankrijk gespeeld worden, de finale later dit jaar in Duitsland. Wilders reageerde daarop aan het slot van het debat furieus: 'Ik speel een finale , tegen leugenaars en weggevers. Van ons geld dat naar Brussel en Afrika gaat.'	Een belangrijke gebeurtenis tussen twee of meer partijen met een duidelijk einddoel, is als een finale.

4.2 Sportmetaforen en populaire sporten

Daarnaast is gekeken hoe de gevonden sportmetaforen zich verhouden tot de populariteit van de sporten in Nederland. Omdat populariteit kan worden onderverdeeld op basis van het aantal leden van clubs of verenigingen, het aantal mensen dat een sport beoefend zonder lid te zijn van een club of vereniging en de mate van aandacht die mensen geven aan een sport (bezoeken van wedstrijden/evenementen en het volgen van de sport via de media), is de rangorde van gevonden sportmetaforen individueel vergeleken met de rangorde van elke vorm van populariteit zoals weergegeven in Tabel 2.

Uit een eenweg χ^2 -toets tussen de frequentie van geobserveerde sportmetaforen (Type Sport) en de verwachte frequentie op basis van het aantal leden per sport, bleek een significant verschil ($\chi^2(9) = 95.59, p < .001$). Aan de assumptie van frequenties > 5 werd niet voldaan, waardoor de resultaten voorzichtig dienen te worden geïnterpreteerd en alleen de resultaten zijn meegenomen van de cellen met een frequentie > 5 . Het aantal Sportvissen-metaforen bleek significant lager ($-4.16, p < .001$) dan de verwachting op basis van het aantal leden per sport in Nederland.

Uit een eenweg χ^2 -toets tussen de frequentie van geobserveerde sportmetaforen (Type Sport) en de verwachte frequentie op basis van het aantal niet-leden per sport, bleek een significant verschil ($\chi^2(9) = 72.59, p < .001$). Aan de assumptie van frequenties > 5 werd niet voldaan, waardoor de resultaten voorzichtig dienen te worden geïnterpreteerd en alleen de resultaten zijn meegenomen van de cellen met een frequentie > 5 . Het aantal zwemmetaforen bleek significant lager ($-6.11, p < .001$), het aantal voetbalmetaforen significant hoger ($3.21, p < .001$) en het aantal schaatsmetaforen significant lager ($-2.00, p < .001$) dan de verwachting op basis van het aantal niet-leden per sport in Nederland.

Uit een eenweg χ^2 -toets tussen de frequentie van geobserveerde sportmetaforen (Type Sport) en de verwachte frequentie op basis van de aandacht per sport, bleek een significant verschil ($\chi^2(9) = 101.14, p < .001$). Aan de assumptie van frequenties > 5 werd niet voldaan, waardoor de resultaten voorzichtig dienen te worden geïnterpreteerd en alleen de resultaten zijn meegenomen van de cellen met een frequentie > 5 . Het aantal voetbalmetaforen bleek significant lager ($-2.21, p < .001$) en het aantal schaatsmetaforen significant lager ($-3.89, p < .001$) dan de verwachting op basis van aandacht per sport in Nederland.

4.3 Plek van de sportmetafoor

Onderzoeksvraag 3 had betrekking op de mate van verschil tussen sportmetaforen in de titel en in de body van nieuwsartikelen. Van de 171 sportmetaforen waren er 5 afkomstig uit de titel en 166 afkomstig uit de body van het nieuwsartikel. Uit een χ^2 -toets tussen Sportmetafoor en Plek van de sportmetafoor bleek geen verband ($\chi^2 (2) = 2.64, p = .267$). Sportmetaforen kwamen niet significant meer of minder voor in de titel dan in de body van de nieuwsartikelen ten opzichte van niet sportmetaforen. Alle bijbehorende frequenties zijn weergegeven in Tabel 5.

4.4. Bron van sportmetafoor

Tot slot is onderzoeksvraag 4 toegevoegd aan dit onderzoek om te achterhalen in hoeverre de sportmetaforen afkomstig zijn van de journalist of dat deze zijn overgenomen door de journalist middels een quote. Van de 171 gevonden sportmetaforen bleken er 138 afkomstig van de journalist en 33 sportmetaforen werden overgenomen in de vorm van een quote. Alle bijbehorende frequenties zijn weergegeven in Tabel 5. Uit een χ^2 -toets tussen Sportmetafoor en Bron van de sportmetafoor bleek geen verband te bestaan ($\chi^2 (2) = 5.51, p = .064$). Sportmetaforen kwamen niet significant meer of minder voor als quote dan als niet-quote.

Om te achterhalen of er een verschil zit in type sport en de mate waarin de sportmetafoor voorkwam als quote of als niet-quote, zijn alle sportmetaforen geselecteerd aan de hand van Select Cases en is een Chi-kwadraat toets uitgevoerd. Uit een χ^2 -toets tussen Type sport en Bron Sportmetafoor bleek geen verband te bestaan ($\chi^2 (10) = 12.54, p = .251$). Sportmetaforen kwamen niet significant meer of minder voor als quote dan als niet-quote bij de verschillende typen sport.

Tabel 5. Frequenties van de variabelen Plek Sportmetafoor en Bron Sportmetafoor.

Sportmetafoor	Plek Sportmetafoor		Bron Sportmetafoor	
	Titel	Body	Quote	Niet-quote
Ja	5	166	33	138
Nee	2	182	50	134
Twijfel	0	45	6	39
Totaal	7	393	89	311

5. Conclusie

De eerste onderzoeksvraag van dit onderzoek luidde ‘in hoeverre komen sportmetaforen voor in geschreven politiek nieuws in Nederland?’. Uit de resultaten blijkt dat in 758 artikelen 171 sportmetaforen zijn geïdentificeerd. Bijna de helft (49,7%) van alle gevonden sportmetaforen bevatten algemene sporttermen welke niet kunnen worden toegewezen aan een specifieke sport. Algemene sporttermen die journalisten graag bleken te gebruiken in hun nieuwsverslaggeving om de politieke situaties te beschrijven zijn ‘wedstrijd’, ‘tegenstander’, ‘speelveld’ en ‘ronde’. Kijkend naar specifieke sportmetaforen bleken voetbaltermen de hoogste frequentie te hebben in dit onderzoek. 32 van de sportmetaforen bestonden uit voetbaltermen. De termen ‘buitenspel’, ‘aanvoerder’ en ‘op de man spelen’ kwamen daarin het meerdere keren naar voren. Een aanzienlijk verschil met paardensport, met slechts 12 sportmetaforen, en de andere sporten. Met de 171 sportmetaforen verdeeld over 45 verschillende sporttermen en 11 verschillende typen sport, kan worden geconcludeerd dat in geschreven politiek nieuws in Nederland verschillende sportmetaforen voorkomen met een belangrijk aandeel voor algemene sport- en voetbal-gerelateerde termen.

Aan de hand van onderzoeksvraag 2 werd gekeken naar hoe de frequentie van de sportmetaforen zich verhoudt tot de populariteit van de sporten in Nederland. Rekening houdend de geschonden assumpties en daarmee voorzichtige interpretatie, bleek dat het aantal sportvismetaforen beduidend lager is dan de verwachting op basis van het aantal leden per sport in Nederland. Er kwam slechts één sportvismetafoor voor terwijl sportvissen de derde meest beoefende sport is in Nederland op basis van het aantal leden. In vergelijking tot de populariteit op basis sporters zonder lidmaatschap, viel op dat het aantal zwemmetaforen veel lager bleek dan verwacht en ook het aantal schaatsmetaforen bleek lager. Sportmetaforen die juist vaker voorkwamen dan verwacht op basis van het aantal sporters zonder lidmaatschap, waren hockey- en voetbalmetaforen. Als derde werd ook de aandacht voor elke sport vergeleken met het aantal sportmetaforen in geschreven politiek nieuws in Nederland. Hieruit bleken vooral schaatsmetaforen en in mindere mate voetbalmetaforen minder voor te komen dan werd verwacht op basis van de aandacht die de sporten krijgen in Nederland. Aan de hand van deze resultaten kan worden geconcludeerd dat met name sportvissen, zwemmen en schaatsen op verschillende manieren populair zijn in Nederland, maar waar weinig naar wordt gegrepen in metaforiek in geschreven politiek nieuws.

Eerder (sport)metafooronderzoek suggereerde dat (sport)metaforen in geschreven politiek nieuws regelmatig worden gebruikt in de titels van nieuwsberichten (OV 3), mede om

politiek nieuws aantrekkelijker te maken voor de lezer. Ondanks dat het verschil niet significant bleek, suggereren de resultaten dat sportmetaforen in Nederland nauwelijks gebruikt worden in de titel van geschreven politiek nieuws. Van de 171 sportmetaforen werden er slechts vijf gevonden in de titel van de nieuwsartikelen. De overige 166 sportmetaforen stonden verspreid over de body van de nieuwsartikelen. Met slechts vijf sportmetaforen in de titel van in totaal 758 artikelen, verspreid over vier verschillende kranten, wordt gesuggereerd dat sportmetaforen in Nederlands geschreven politiek nieuws weinig worden gebruikt in de titel.

De vierde onderzoeksvraag is toegevoegd om te beschrijven in hoeverre sportmetaforen in geschreven politiek nieuws voorkomen als quote en dus niet afkomstig zijn van de journalist of niet als quote en daarmee over het algemeen wel afkomstig zijn van de journalist. Ondanks de lage frequentie van sportmetaforen in quotes, bleek dit verschil niet significant. In Nederlands politiek nieuws is hier dus vooralsnog geen verschil in te ontdekken.

6. Discussie

Sportmetaforen blijken ook in geschreven politiek nieuw in Nederland in verschillende vormen en in verschillende mate voor te komen. Wat enigszins opvalt is het grote aandeel van algemene sporttermen. Ondanks dat de meest voorkomende sporttermen van 14 verschillende sporten zijn gebruikt in dit onderzoek, verwijzen bijna de helft van de sportmetaforen naar brondomeinen die betrekking hebben op algemene principes in sport. Zo wordt de plek waar politiek bedreven wordt regelmatig omschreven als ‘politieke arena’. Dat deze sportmetafoor ook in andere studies naar sportmetaforen wordt gevonden, suggereert dat bepaalde conceptuele koppelingen tussen de politiek en sport universeel zijn en niet afhankelijk lijken van cultuur of politieke systeem. (Jansen & Sabo, 1994; Butterworth, 2007). Een arena of stadion is bij de meeste sporten dé plek waar cruciale gebeurtenissen plaatsvinden. Het is de plek waar partijen en spelers een onderlinge strijd voeren en waar publiek aandachtig toeschouwer is. Dat de politiek meer conceptuele overeenkomsten heeft met het klassieke beeld van een arena en elementen die sport over het algemeen kenmerkt, blijkt uit gevonden metaforen met sporttermen als ‘wedstrijd’, ‘gelijkspel’, ‘tegenstander’, ‘finale’ en ‘scheidsrechter’.

Dat de politiek zich uitstekend leent voor dit soort algemene sporttermen die betrekking hebben op een strijd tussen twee of meer partijen, is volgens Howe (1988) logisch

te verklaren. Niet alleen is de conceptuele basis van sport algemeen bekend, deze basis is voor een belangrijk deel afkomstig uit een ander algemeen bekend domein: oorlog. Sport- en oorlogsmetaforen kennen dan ook een bepaalde mate van overlap en worden vaak complementair aan elkaar gebruikt (Jansen & Sabo, 1994). Toch kent sport een belangrijk fundamenteel verschil met oorlog waardoor het zich uitstekend leent voor de politiek. De onderlinge strijd die hoort bij sport, kenmerkt zich namelijk door ‘fair play’ en bepaalde regels (Howe, 1988; Muijen, 2000), waar het in oorlog vooral draait om het uitroeien van de tegenstander, ongeacht hoe en met welke middelen (Howe, 1988). Dat politici net als sport gebonden zijn aan fair play en regels, wordt geïllustreerd door een aantal andere algemene sporttermen die meerdere keren terugkwamen in dit onderzoek. In de zin *‘deze politici komen met realistische analyses en plannen. Ze spelen op de bal, niet op de man.’* wordt het politiek correct handelen hier vergeleken met het op de bal spelen ten opzichte van op de man spelen, wat politiek incorrect handelen suggereert. Het gebruiken van algemene termen zou kunnen duiden op een meer informatieve en concretiserende functie van sportmetafoorgebruik in geschreven politiek nieuws in Nederland ten opzichte van de persuasieve functie, waar sportmetaforen ook regelmatig mee in verband worden gebracht (Howe, 1988; Butterworth, 2007).

Daarnaast wordt gesuggereerd dat de politiek in Nederland veelvuldig wordt beschreven in voetbaltermen. Al decennialang worden in de politiek regelmatig conceptuele koppelingen gelegd met voetbal (Semino & Masci, 1996); Butterworth, 2007; Cammaerts, 2012) en de conceptueel vergelijkbare populaire teamsport American Football (Bineham, 1991; Jansen & Sabo, 1994; Butterworth, 2007). Dit heeft verschillende redenen. Niet alleen behoren voetbal en American football wereldwijd tot de meest populaire teamsporten, beide sporten hebben veel overeenkomsten met de politiek. Het concept van een voetbalteam, dat met verschillende spelers met verschillende taken een gezamenlijk doel probeert te bereiken, heeft veel conceptuele overeenkomsten met een politieke partij, die met verschillende partijleden met verschillende functies probeert om vanuit een gezamenlijke partijideologie een zo groot mogelijke rol te spelen in het besturen van een land, onder leiding van een partijleider, een *aanvoerder*. Politieke partijen doen dit door stap voor stap en met verschillende acties kiezers ervan te overtuigen dat zij beter zijn dan anderen. Wat voetbal hierin onderscheidt van teamsporten als hockey en volleybal, is dat voetbal/American Football in de basis veelal gebruikmaken van oorlogstermen (Bineham, 1991) en ook de hogere mate van ‘fysiek conflict’ (Howe, 1988). Termen als *aanvoerder*, *verdediger*, *voorhoede* en *achterhoede* zijn sterk gerelateerd aan oorlog en de term *tackle* in de zin ‘een

sprintje erbij, een tackle extra, ook als dat misschien een overtreding is' suggereert een fysiek duel in voetbal en daarmee een stevige onderlinge confrontatie in de politiek, op het randje van 'fair play'. De strijd die zich voordoet in de politiek lijkt daarom ook in Nederland beter/vaker te concretiseren met voetbaltermen dan andere (team)sporten.

Een andere verklaring voor het relatief hoge aandeel van voetbalmetaforen, is de populariteit van voetbal in Nederland. De belangrijkste functie van metaforiek is het vergelijken van het onbekende met het bekende. Voetbal is in Nederland duidelijk de meest populaire sport; de sport wordt veruit het meest beoefend in Nederland en krijgt ook de meeste aandacht van bezoekers tijdens wedstrijden/evenementen en van de media (NOC-NSF, 2019; Nielsen Sport, 2019). Behalve de conceptuele overeenkomsten tussen voetbal en politiek, geeft ook de bekendheid van de sport Nederlandse kranten de aanleiding om politieke situaties mee te vergelijken.

Wat betreft de populariteit van de andere sporten in Nederland, werden een aantal opvallende verschillen gevonden. Het grootste verschil met de frequentie van de verschillende sporttermen in de gevonden metaforen in vergelijking tot de sporten met de meeste leden in Nederland, zat in tennis en sportvissen. Tennis is na voetbal de sport met de meeste spelende leden in Nederland, gevolgd door sportvissen. Er werd echter geen enkele tennismetafoor gevonden en slechts één metafoor die gerelateerd is aan sportvissen. Tennistermen als *smash* en *rally* lijken termen die interessante conceptuele overeenkomsten hebben met de politiek. Toch zijn er een aantal mogelijke verklaring voor het uitblijven van tennismetaforen. De conceptuele overeenkomsten tussen tennis en de politiek, zoals het één-op-één karakter, lenen zich in theorie goed voor de politiek. Een mogelijke verklaring is dat de terminologie van tennis in de basis relatief smal is. In de analyse zijn 24 tennistermen meegenomen tegenover bijvoorbeeld 49 paardensporttermen en 84 voetbaltermen. Ook sportvissen kent in Nederland veel leden, maar had nauwelijks aandeel in de gevonden sportmetaforen. Een belangrijk verschil met tennis, is dat sportvissen zo weinig aandacht krijgt van bezoekers en media, dat de sport niet voorkwam in het recente onderzoek van Nielsen Sport (2019) naar de mate van aandacht voor 66 sporten in Nederland. Ook golf kent relatief veel leden ten opzichte van de aandacht die het krijgt, maar lijkt weinig voor te komen in geschreven politiek nieuws in Nederland. Zowel golf (13) als sportvissen (9) kennen echter een magere terminologie, waarmee de kans klein is dat ze veel voorkomen als sportmetafoor, zeker omdat deze sporten ten opzichte van voetbal, paardensport en boksen de nodige actie en strijd missen. Dat deze 'dynamiek' belangrijk lijkt in het concretiseren van de politiek, blijkt bijvoorbeeld uit de 'onderlinge strijd' die de aanwezig is bij voetbal, hockey, volleybal en boksen. Deze vier

sporten behoren tot de sporten met het hoogste aandeel sportmetaforen in dit onderzoek. Dit is beduidend minder direct aanwezig binnen golf en nauwelijks binnen sportvissen.

Een ander opvallend verschil tussen sportmetafoorgebruik en de populariteit van de sport in Nederland, was de lage frequentie van zwemmetaforen. Onder het aantal sporters dat een sport beoefent zonder lidmaatschap, is zwemmen het populairst. Toch lijkt ook zwemmen nauwelijks voor te komen in geschreven politiek nieuws. Ook schaatsen kwam nauwelijks voor, terwijl deze sport de derde meest populaire sport bleek op basis van aandacht. Deze inconsistentie suggereert dat de mate van populariteit van sporten in Nederland geen verklarende factor is in de mate van sportmetafoorgebruik, maar dat ook het aantal bekende termen, de mate van dynamiek en de conceptuele overeenkomsten bepalend zijn voor de frequentie van een sport in sportmetafoorgebruik in politiek nieuws in Nederland.

Toch lijkt ook de variatie in gevonden sportmetaforen logisch. Binnen de politiek zijn er namelijk verschillende situaties waarbij verschillende sporten kunnen helpen om te concretiseren (Segrave, 2000; Hang, 2016). *‘De handschoenen zijn uit’* werd bijvoorbeeld gebruikt door De Telegraaf om aan te geven dat een onderlinge strijd tussen twee partijen was stopgezet. Voor een bokser zijn bokshandschoenen het belangrijkste middel om de tegenstander te verslaan. Wanneer bokkers hun bokshandschoenen uittrekken dan geeft dat in de bokswereld aan dat de strijd stopt. Een ander voorbeeld van een conceptuele koppeling tussen boksen en de politiek is het opgeven van een politieke strijd door *‘de handdoek in de ring te gooien’*. Ook de gymnastiek-termen ‘spagaat’ en ‘springplank’ werden metaforisch gebruikt. In *‘de roep om erkenning versus de woede uit miskennen. Het laat goed zien in welk een spagaat een bestuurder als Rijkman zit.’* duidt spagaat op een politiek dilemma tussen erkenning aan de ene kant en miskennen aan de andere kant, zoals een gymnast in een spagaat zit met zijn ene voet links en zijn andere voet rechts. Ook in *‘niet zelden beschouwen ze hun gekozen zetel als springplank voor een vaste betrekking in het openbaar bestuur’* duidt de term springplank op een politieke zetel als middel om een vaste betrekking te krijgen in het openbaar bestuur zoals een gymnast de springplank gebruikt om hoger te kunnen springen. Ondanks dat sport dus veelal wordt gebruikt om politieke actie en strijd te beschrijven, wordt het domein van sport dus ook gebruikt om allerlei andere aspecten binnen de politiek te concretiseren. Dit suggereert dat politieke situaties zodanig variëren dat het brede domein van sport in veel gevallen simpelweg de meest logische keuze lijkt om het mee te vergelijken. Een aanvullende suggestie hierop is dat verschillende politieke situaties gaandeweg ‘vaste’ conceptuele koppelingen hebben gekregen. De term spagaat komt bijvoorbeeld vier keer terug in een vergelijkbare metafoor maar is, samen met de term springplank (één keer metaforisch

gebruikt), de enige sportmetafoor binnen 22 bekende gymnastiektermen. Ook paardensport (*in het zadel helpen*) en boksen (*handdoek in de ring gooien*) kenmerken zich door één sportmetafoor die vaker op dezelfde manier metaforisch is gebruikt. Deze ‘vaste’ conceptuele koppeling houdt in dat ontvangers over het algemeen vaker in aanraking zijn geweest met de metafoor en de *mapping* tussen het bron- en doeldomein automatisch wordt gelegd. Deze metaforen staan bekend als conventionele metaforen en zijn relatief snel en moeiteloos te verwerken door de ontvanger (Katarzyna, 2014; Steen, 2017). Of deze conceptuele koppelingen tussen politiek en specifieke sporten inderdaad conventioneel te noemen zijn, zal moeten blijken uit aanvullend onderzoek naar sportmetaforen in politiek (nieuws) in Nederland.

Toch lijken ook de politieke cultuur en het politieke systeem van belang. Een verschil tussen de huidige bevindingen met de studie van Hang (2016) naar het gebruik van sportmetaforen in de VS, is het individuele karakter van de sporten waarvan de terminologie het meest verschijnt in politiek nieuws. Hang (2016) laat zien dat hardlopen, boksen en paardensport (*horse racing*) voorkwamen in bijna 70% van de titels met sportmetaforen van geschreven politiek nieuws in aanloop naar de landelijke verkiezingen in 2012. Deze sporten hebben alle drie een duidelijk individueel karakter. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 in Nederland, bleek 60% van de metaforen met een specifieke sport, een teamsport te betreffen. Dit zou kunnen suggereren dat het twee partijensysteem dat de Amerikaanse politiek kenmerkt, zich beter leent voor sportmetaforen waarvan de sport een individuele (twee-)strijd betreft. Zeker in de aanloop naar verkiezingen, waar presidentskandidaten voortdurend tegenover elkaar staan, is de conceptuele koppeling van een individuele sport in veel gevallen toepasselijker dan bijvoorbeeld het domein van teamsport, dat in Nederland wellicht vaker van toepassing is.

Een belangrijke kanttekening bij de studie van Hang (2016) is dat enkel is gekeken naar de titels van politieke nieuwsartikelen. Eerdere studies naar sportmetafoorgebruik laten echter zien dat ook teamsportmetaforen veelvuldig voorkomen in de politiek in de VS (Howe, 1988; Bineham, 1991; Jansen & Sabo, 1994). Dit zou kunnen betekenen dat sportmetaforen in titels van geschreven politiek nieuws andere conceptuele kenmerken hebben dan in de body van deze nieuwsartikelen. Wat deze suggestie aannemelijker maakt, is dat Hang (2016) in de titels van geschreven politiek nieuws tijdens de presidentiële verkiezingen in 2012 in de VS geen enkele sportmetafoor vond die afkomstig is uit American Football, terwijl deze teamsport ook in de VS veelvuldig wordt gebruikt om de politiek te concretiseren (Bineham, 1991; Jansen & Sabo, 1994; Butterworth, 2007).

Zou alleen politieke tweestrijd interessant genoeg zijn om metaforisch te beschrijven in de titels van politiek nieuws? Waar de titel van een nieuwsbericht als doel heeft om de essentie van het bericht te tonen, zodanig dat de lezer nieuwsgierig wordt, is een conceptuele metafoor (zoals een sportmetafoor) in staat om de lezer met een paar woorden naar een bepaald brondomein te trekken (Shie, 2012). Deze krachtige retorische functie van metaforen in combinatie met het alom bekende domein van sport suggereren dat sportmetaforen kunnen worden gebruikt voor het promoten van politieke nieuwsberichten. Waar Hang (2016) in de titels van 100 politieke nieuwsberichten in de aanloop naar verkiezingen in de VS van 2012 35 keer een sportmetafoor vond, werden in de titels van 758 politieke nieuwsberichten in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 in Nederland, slechts vijf sportmetaforen gevonden. Dit versterkt de suggestie dat politieke tweestrijd en conceptueel relevante individuele sporten (als boksen, paardenraces en atletiek (Hang, 2016)) zich beter lijken te lenen voor sportmetaforen in titels van geschreven nieuws. Wellicht zijn de politieke verkiezingen of is zelfs de hele politieke cultuur in Nederland daarom minder relevant voor journalisten om de essentie van het nieuwsartikel te concretiseren of te promoten aan de hand van sportmetaforen.

Een andere mogelijke verklaring het gebruik van sportmetaforen in titels van nieuws, heeft betrekking op de behoefte van het publiek. Het al decennialang relatief lage percentage van de Amerikaanse bevolking dat naar de stembus gaat (Galston, 2001), verhoogt wellicht de noodzaak om politiek nieuws aantrekkelijker te maken. Daarnaast heeft ook het politieke kennisniveau zich in deze decennia nauwelijks ontwikkeld, wat deze noodzaak bij journalisten alleen maar zou versterken. De grotendeels simplificerende rol van metaforen in de titels van nieuwsartikelen (Katarzyna, 2014), zou kunnen betekenen dat er in de VS dus een hogere noodzaak is om politiek nieuws aantrekkelijker te maken dan in Nederland, waar de politieke kennis en betrokkenheid mogelijk zodanig aanwezig is dat ‘promoten’ van nieuws minder relevant is voor journalisten. Toch is aanvullend onderzoek nodig om te achterhalen welke factoren in Nederland van invloed zijn op sportmetafoorgebruik in de titels van politiek nieuws.

Om een beeld te krijgen van de mate waarin sportmetafoorgebruik door politici is terug te zien in geschreven politiek nieuws, is de mate van sportmetafoorgebruik onderverdeeld in quotes en niet-quotes. Waar het veelal politici zijn geweest die de sportmetafoor lijken te hebben grootgebracht binnen de politiek (Howe, 1988; Janssen, 1994; Semino & Masci) kwam de vraag naar voren in hoeverre sportmetaforen in geschreven politiek in Nederland rechtstreeks afkomstig zijn uit de politiek en daarmee direct vanuit de

politiek het publiek bereiken via geschreven nieuws. Resultaten laten zien dat slechts een kleine 20% van de sportmetaforen in de aanloop naar de politieke verkiezingen in 2017 afkomstig waren uit een quote. Ondanks dat dit verschil niet significant bleek, suggereert het wel dat sportmetaforen vooral door journalisten zelf worden gebruikt om politiek nieuws te omschrijven. Dit kan enerzijds betekenen dat politici Nederlandse kranten simpelweg nauwelijks ‘voeden’ met sportmetaforen waardoor deze ook niet kunnen worden overgenomen in geschreven nieuws. Anderzijds kan het betekenen dat, wanneer politici Nederlandse kranten wel regelmatig voeden met sportmetaforen, geschreven politiek nieuws in Nederland voor politici niet de beste manier is om het publiek rechtstreeks te bereiken (en beïnvloeden) met sportmetaforen. Hoewel inmiddels duidelijk is dat er Nederlandse politici zijn die metaforen gebruiken om hun partijideologie over te brengen op het publiek (Landtsheer, Kalkhoven & Broen, 2011), is nog onduidelijk in hoeverre Nederlandse politici doelbewust sportmetaforen gebruiken om het publiek te beïnvloeden. Daarnaast is het ook onduidelijk in hoeverre politici het Nederlandse publiek rechtstreeks bereiken via andere middelen dan geschreven nieuws.

Dat de meeste sportmetaforen in geschreven politiek nieuws in Nederland afkomstig lijken van journalisten zelf, kan ook betekenen dat sportmetaforen als linguïstisch instrument belangrijk zijn voor journalisten om hun doelen te bereiken. Hang (2016) en Bougher (2012) geven aan dat (sport)metaforen ervoor kunnen zorgen dat de inhoud en boodschap van een nieuwsartikel beter worden onthouden en volgens Shie (2012) kunnen conceptuele metaforen nieuws zelfs promoten. En waar kranten worden geacht om objectief te zijn, maar nieuws toch zo aantrekkelijk mogelijk te maken, kan dit, met 171 gevonden sportmetaforen in deze studie, betekenen dat journalisten toch regelmatig grijpen naar sportmetaforen om hun boodschap te versterken. Of dit ook daadwerkelijk het gewenste effect heeft zal moeten blijken uit toekomstig onderzoek.

Dit onderzoek laat zien dat sportmetaforen ook in Nederland veelvuldig worden gebruikt binnen politiek nieuws. Het suggereert dat in veel gevallen gekozen wordt voor een algemene sportmetafoor of een voetbalmetafoor. Deze termen zijn over het algemeen ook het meest bekend bij het Nederlandse publiek en zijn daarmee het meest geschikt om nieuws te concretiseren. Ondanks dat dit onderzoek betrekking had op een relatief korte periode binnen de politiek, kan worden geconcludeerd dat sportmetaforen ook in Nederland een linguïstisch instrument zijn om relatief abstract nieuws om te zetten in begrijpelijke taal en om het te *framen* in termen van strijd/competitie. Dit onderzoek biedt daarmee een eerste blik op sportmetaforiek in Nederlands nieuws en geeft aanleiding tot meer toekomstig onderzoek.

7. Beperkingen en aanbevelingen

Dit onderzoek is één van de eerste sportmetafoorstudies in Nederland. Ondanks dat zorgvuldig is gekeken naar de betrouwbaarheid van de te onderzoeken onderzoeksvragen en variabelen, kent dit onderzoek een aantal beperkingen. Hieronder zullen de belangrijkste beperkingen worden uitgelicht en concrete aanbevelingen worden gedaan met als doel om toekomstig onderzoek naar sportmetaforiek (in Nederland) zo goed mogelijk te attenderen op interessante binnen het domein van sportmetaforiek in Nederland.

Een belangrijk element om dit onderzoek betrouwbaar te maken, is tegelijkertijd een van de belangrijkste beperkingen van dit onderzoek. Door de soms onduidelijke en impliciete uiting van metaforen in taal, kan metafooridentificatie lastig zijn (Pragglejaz Group, 2007). Het vraagt om een zorgvuldig identificatieproces. Daarbij is het, zeker bij sportmetaforen, soms lastig om van een gevonden term in een tekst de juiste definitie te vinden, die ook nog specifiek is voor een bepaalde sport. In dit onderzoek zijn daarom van tevoren relevante sporten geselecteerd en zijn vervolgens de bekendste sporttermen geselecteerd en gefilterd op criteria die het meest relevant zijn om te worden gebruikt als metafoor. De sporttermen werden van tevoren voorzien van de (sport-gerelateerde) definitie, waardoor het bron- en doeldomein beter konden worden vergeleken en het identificatieproces sneller kon worden doorlopen. Bovendien gaf het dit onderzoek de mogelijkheid om alle artikelen binnen de afgebakende aanloop naar de tweede Kamerverkiezingen in 2017 mee te nemen zodat een beter beeld kon worden gekregen van de mate van sportmetafoorgebruik in geschreven nieuws in Nederland. Een belangrijke beperking van deze methode, is dat niet kan worden vastgesteld dat alle sportmetaforen in deze nieuwsartikelen ook daadwerkelijk zijn meegenomen. Ondanks dat voor de meeste sporten een goed beeld te verkrijgen is van de meest gangbare terminologie, is het mogelijk dat er sporttermen zijn gebruikt die wellicht niet in deze lijst voorkomen. Dit geldt niet alleen voor eventuele gemiste termen, ook vervoegingen van bepaalde termen zijn door deze onderzoeksmethode wellicht niet meegenomen. Dit is met name een beperking voor de validiteit van dit onderzoek.

Een andere beperking betreft de zoekperiode waarbinnen het corpus valt. Gekozen is voor de meest recente tweede Kamerverkiezingen in Nederland, omdat dit één van de belangrijkste recente Nederlandse politieke gebeurtenissen is. Metafoorstudies hebben in verschillende landen laten zien dat juist rondom belangrijke politiek kwesties zowel politici en journalisten graag naar (sport)metaforen grijpen (Semino & Masci, 1996; OnzeTaal, 2012; Hang, 2016). Een beperking en tegelijkertijd een belangrijke aanbeveling voor toekomstig

onderzoek. Het zou interessant zijn om te kijken of er verschil zit in sportmetafoorgebruik tussen verschillende periodes en in verschillende politieke kwesties. Bijvoorbeeld een verschil tussen de aanloop naar de verkiezingen en tijdens een politieke crisis. Cammaerts (2012) geeft aan dat naast voetbalmetaforen de welerterm ‘surplacen’ een veel voorkomende sportmetafoor was om het stroeve onderhandelingsproces te symboliseren tijdens de constitutionele crisis in België van 2007 tot 2011. Ondanks dat de wielersport in Nederland niet veel minder populair is dan voetbal, zijn er geen wielersportmetaforen gevonden in dit onderzoek. Het is vooralsnog onduidelijk of er in Nederland andere sportmetaforen worden gebruikt in de aanloop naar de verkiezingen in andere periodes of belangrijkste gebeurtenissen binnen de politiek.

Een andere suggestie voor wordt in de metafoorliteratuur gesuggereerd dat metafoorgebruik kan verschillen per nieuwsmedium, in zowel frequentie als vorm (Clement, 1980; Shie, 2012). Waar journalisten worden geacht om objectief (niet sturend) te zijn in hun werk (Mediamonitor, 2017), lijkt de aard van het nieuwsmedium toch van invloed op het gebruik van metaforen (Shie, 2012; Katarzyna, 2014; Hang, 2016). Shie (2012) laat zien dat metaforen in *The New York Times* overtuigender, minder conventioneel en cultuur-specifieker van aard zijn dan metaforen in de neutralere krant *Times Supplement*. In Nederland kunnen kranten bijvoorbeeld worden gelabeld als kwaliteitskrant of als populaire krant (De Nieuwe Reporter, 2018) of juist als politiek progressief of conservatief. Dit zou de manier van communiceren kunnen beïnvloeden en dus ook het gebruik van sportmetaforiek.

Ook is nog maar weinig bekend over het aandeel van sportmetaforen binnen andere (conceptuele) metaforen. Ondanks dat het domein van sport zeer geschikt lijkt voor de politiek, vraagt dit onderzoek om meer onderzoek naar hoe zowel politici als journalisten communiceren met het publiek om hun doelen te bereiken. Krennmayr (2015) suggereert bijvoorbeeld dat ook andere metaforen kunnen helpen om ideologische boodschappen kunnen over te brengen op het publiek en dat kranten hierin een belangrijke rol spelen.

Tot slot zal sportmetafoorgebruik in Nederland baat hebben bij onderzoek naar de daadwerkelijke effecten. Er wordt bijvoorbeeld gesuggereerd dat de teamsportmetafoor ervoor kan zorgen dat het publiek zich meer verbonden voelt met de politiek en zichzelf beschouwt als of deelnemer of zelfs fan, in plaats van enkel toeschouwer (Howe, 1988). Dit leidt vervolgens tot een bepaalde mate van loyaliteit en commitment, waarmee de sportmetafoor een belangrijke tool is voor het beïnvloeden van het publiek (Bineham, 1991; Howe, 1988; Segrave, 2000; Krennmayr, 2015). Dit kan waardevolle informatie opleveren

voor zowel politici als journalisten. Bovendien maakt het meer duidelijk over hoe metaforen kunnen bijdragen aan het concretiseren van de politiek in Nederland.

4. Referenties

- Aikin, S. (2011). A defense of war and sports metaphors in argument. *Philosophy and Rhetoric*, 44 (3), 250-272.
- Alletop10lijstjes. (2017, 3 februari). Top 10 Populaire sporten in Nederland. Geraadpleegd op 30 maart 2020, van <https://www.alletop10lijstjes.nl/populairste-sporten-in-nederland/>
- Bineham J. L. (1991). Some ethical implications of team sports metaphors in politics, *Communication Reports*, 4(1), 35-42, doi: 10.1080/08934219109367519
- Boeynaems, A., Burgers, C., Konijn, E. A. & Steen, J. G. (2017). The Effects of Metaphorical Framing on Political Persuasion: A Systematic Literature Review, *Metaphor and Symbol*, 32(2), 118-134. doi: 10.1080/10926488.2017.1297623
- Bougher, L. D. (2012). The case for metaphor in political reasoning and cognition. *Political Psychology*, 33(1), 145–163. doi: 10.1111/j.1467-9221.2011.00865.x
- Brants, K. (2008). ‘Media, politiek en de spiraal van wantrouwen’, 163–91 in B. Snels and N. Thijssen (eds) *De Grote Kloof. Verhitte politiek in tijden van verwarring*. Amsterdam: Boom.
- Brugman, C. B., Burgers, C. & Steen, J. G. (2017). Recategorizing political frames: a systematic review of metaphorical framing in experiments on political communication, *Annals of the International Communication Association*, 41(2), 181-197, doi: 10.1080/23808985.2017.1312481
- Butterworth, M. L. (2007). The Politics of the Pitch: Claiming and Contesting Democracy Through the Iraqi National Soccer Team, *Communication and Critical/ Cultural Studies*, 4(2), 184-203. doi: 10.1080/14791420701296554
- Cameron, L., Maslen, R., Todd, Z., Maule, J., Stratton, P. & Stanley, N. (2009). The Discourse Dynamics Approach to Metaphor and Metaphor-Led Discourse Analysis, *Metaphor and Symbol*, 24(2), 63-89, DOI: 10.1080/10926480902830821
- Cammaerts, B. (2012). The strategic use of metaphors by political and media elites: the 2007–11 Belgian constitutional crisis, *International journal of media & cultural politics*, 8 (2/3), 229–249.
- Clement, S. (1987). The Summit as War: How Journalists use metaphors. *Journalism Quarterly*, 63, 623-626.
- Coulson, S. (2006). Constructing meaning. *Metaphor and Symbol*, 21, 245-266.
- De Nieuwe Reporter. (2018, 2 mei). Hoe populaire en kwaliteitskranten van elkaar verschillen in verslaggeving. Geraadpleegd op 8 april 2020, van

- <https://www.denieuwereporter.nl/2017/09/hoer-populaire-en-kwaliteitskranten-van-elkaar-verschillen-in-verslaggeving/position-in-verkiezingsrace~b598e4d6/>
- Galston W. A. (2001). Political Knowledge, Political Engagement and Civic Education, *Annual Review of Political Science*, 4 , 217-34..
- Gibbs, R. & Wilson, N. (2002). 'Bodily action and metaphorical meaning', *Style, Cognitive Approaches to Figurative Language*, 36(3), 524-41.
- Hang, N.T.T. (2016). Sport Metaphors in Political News Headlines. *VNU Journal of Science, Foreign Studies*, 32(2), 12-21. ISSN 2525-2445.
- Hauser, D. J., & Schwarz, N. (2015). The War on Prevention: Bellicose Cancer Metaphors Hurt (Some) Prevention Intentions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(1), 66-77. doi: 10.1177/0146167214557006
- Hendrickx, F. (2016, 9 juli). *Wilders op pole position in verkiezingsrace*. Geraadpleegd op 6 april 2020, van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/wilders-op-pole-position-in-verkiezingsrace~b598e4d6/>.
- Howe, N. (1988). Metaphor in contemporary American political discourse, *Metaphor and Symbolic Activity*, 3, 87-104. doi:10.1207/s15327868ms0302_2
- Huis aan huis. (z.d.). Huis aan Huis - Online advertentie plaatsen. Geraadpleegd op 8 april 2020, van <https://www.huisaanhuis.nu/top-10-meest-gelezen-kranten/>
- Jansen, S. C., & Sabo, D. (1994). The sport-war metaphor: Hegemonic masculinity, the Persian-Gulf war, and the new world order. *Sociology of Sport Journal*, 11(1): 1-17.
- Kaal, B. (2012). Worldviews: Spatial Ground For Political Reasoning in Dutch Election Manifestos, *CADAAD*, 6(1): 1-22.
- Katarzyna, M-K. (2014). Coercive metaphors in news headlines: A cognitive-pragmatic approach. *Brno Studies in English*, 40(1), 149-173. doi: 10.5817/BSE2014-1-8
- Krennmayr, T. (2015). What Corpus Linguistics Can Tell Us About Metaphor Use In Newspaper Texts, *Journalism Studies*, 16(4), 530-546, doi: 10.1080/1461670X.2014.937155
- Krishnakumaran, S. & Zhu, X. (2007). Hunting elusive metaphors using lexical resources. In *Proc. of the Workshop on Computational approaches to Figurative Language*, 13-20.
- Koller, V. (2002). 'A shotgun wedding': Co-occurrence of war and marriage metaphors in mergers and acquisitions discourse. *Metaphor and Symbol*, 17, 179-203.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.

- Landau, M. J., Arndt, J., & Cameron, L. D. (2018). Do metaphors in health messages work? Exploring emotional and cognitive factors. *Journal of Experimental Social Psychology*, 74, 135–149. doi: 10.1080/10926488
- Landtsheer, C. D, Kalkhoven L. & Broen, L. (2011). ‘De beeldspraak van Geert Wilders, een Tsunami over Nederland?’, *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap* 39(4), 6-21.
- Mediamonitor. (2017). Onafhankelijkheid van nieuwsredacties (2015). Geraadpleegd op 8 april 2020, van <https://www.mediamonitor.nl/analyse-verdieping/onafhankelijkheid-van-nieuwsredacties-2015/>
- Miller, E. F. (1979). Metaphor and political knowledge. *The American Political Science Review*, 73, 155-170.
- Muijen, H. (2000). Sportmetaforen: de retoriek van competitie of de imperatief van ‘fair play’. Een hermeneutische reconstructie van een leiderschapsmetafoor, *Filosofie in Bedrijf*, 36, 20-36.
- Nielsen Sports. (2019). NL Sportsraad Bevolkingsonderzoek. NL Sportsraad. Geraadpleegd <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8730&m=1523620874&action=filedownload>
- NOC*NSF. (2019). *Zo Sport Nederland. Trends en ontwikkelingen in sportdeelname (2013-2018)*. (791). Auteur. Geraadpleegd van https://nocnsf.nl/media/1392/zo-sport-nederland_nocnsf-sportonderzoek.pdf
- Ottati, V., Renstrom, R. A. & Price, E. (2014). The metaphoric framing model: Political communication and public opinion. In Landau, M. J., Robinson, M. D., Meier, B. P. (Eds.), *The power of metaphor: Examining its influence on social life*, 179-202).
- Pasma, T. (2011). Metaphor and Register Variation. The Personalization of Dutch News Discourse. *Oisterwijk: BOXpress*.
- Pragglejaz Group (2007). MIP: A Method for Identifying Metaphorically Used Words in Discourse, *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1-39
- Reijnierse, G. W. (2018, 4 december). *Poleposition*. Geraadpleegd op 4 maart 2020, van <https://www.neerlandistiek.nl/2018/12/poleposition/>
- Segrave, J. O. (2000). The sports metaphor in American cultural discourse. *Culture, Sport, Society*, 3, 48–60.
- Semino, E. en Masci, M. (1996). Politics is football: Metaphor in the discourse of Silvio Berlusconi. *Discourse and Society*, 7, 243-269.

- Shie, J.-S. (2012). Conceptual metaphor as a news story promoter: The cases of ENL and EIL headlines. *Intercultural Pragmatics*, 9(1), 1–21. doi:10.1515/ip-2012-0001
- Sport.Infonu. (2012, 10 oktober). Wat is de invloed van media op (top)sport? Geraadpleegd op 3 mei 2020, van <https://sport.infonu.nl/overige-sport/103842-wat-is-de-invloed-van-media-op-topsport.html>
- Steen, G. (2017). Deliberate metaphor theory: Basic assumptions, main tenets, urgent issues. *Intercultural Pragmatics*, 14(1), 1–24. doi:10.1515/ip-2017-0001
- Stefanowitsch, A. (2007). Words and their metaphors. A Corpus-based approaches to metaphor and metonymy. *Corpus-Based Approaches to Metaphor and Metonymy*, 63-105.
- Stolarek, J. & Wiliński, J. (2015). Political Discourses in Contemporary Anglophone Literature and Culture, *Studia Anglica Sedlcensia. Monograph Series*, (1).
- Thompson, S. (1996). ‘Politics without metaphors is like a fish without water’, in Jeffrey Scott Mio and Albert N. Katz (eds), *Metaphor: Implications and Applications*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 185–201.
- Tiessen-Raaphorst, A., Van Den Dook, R. (2015). Rapportage Sport 2014. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag (2015)
https://www.scp.nl/Onderzoek/Lopend_onderzoek/A_Z_alle_lopende_onderzoeken/Jarrapport_Integratie
- Van Aelst, P., & Aalberg, T. (2011). Between Trust and Suspicion. *Javnost - The Public*, 18(4), 73–88. doi:10.1080/13183222.2011.11009068
- Van Wessel, M. (2017). Citizens as sense-makers: Towards a deeper appreciation of citizens’ understandings of politics. *Political Studies*, 65, 127–145.
doi:10.1177/00323217166386
- Volkskrant. (z.d.). De verkiezingen van 2017. Geraadpleegd op 9 april 2020, van <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/2016/verkiezingen/>
- Wikipedia-bijdragers. (z.d.-b). Tweede Kamerverkiezingen 2017. Geraadpleegd op 8 april 2020, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Kamerverkiezingen_2017

5. Bijlagen

Bijlage 1: Codeboek

1. Selectie van artikelen

Artikelen zullen worden verzameld vanaf Nexis Uni en worden gefilterd op:

- a. Periode: 22-12-2016 – 14-03-2017
- b. Type artikel: Nieuws
- c. Onderwerp nieuws: Verkiezingen
- d. Kranten: De Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, De Telegraaf

Zie bijlage 2 voor extra informatie over Nexis Uni en de gebruikte zoekfilters.

2. Coderen

Algemeen

Voor het systematisch coderen van de artikelen zal een codeerschema worden opgesteld in Excel. Dit wordt later overgenomen in SPSS voor analyse.

1. Nummer artikel: Elk artikel krijgt een nummer toegewezen, te beginnen bij 1
2. Link artikel: Wordt toegevoegd voor 2^e codeur en betrouwbaarheid
3. Aanwezigheid
sportmetafoor: Ja (1), nee (2) of twijfel (3). Zie ‘vaststellen sportmetafoor’ voor verdere toelichting over het identificeren van een sportmetafoor.

Plek Sportmetafoor: Hiervoor zijn twee opties. Een metafoor kan worden gebruikt in zowel de titel (=1) van een bericht als in de body (= 2) van de tekst.
4. Krant: De Volkskrant (1), NRC Handelsblad (2), Algemeen Dagblad (3)

Vaststellen sportmetafoor

Om er zeker van te zijn dat sportmetaforen zoveel mogelijk op de juiste manier worden geconstateerd en geïdentificeerd, zullen beide codeurs de sporttermen analyseren a.d.h.v. onderstaande stappen:

Instructies voor 2^e codeur

Het identificeren van (sport)metaforen in geschreven tekst kan in sommige gevallen lastig zijn en vraagt om zorgvuldige analyse. Daarom zijn mede op basis van vergelijkbare metafoorstudies van Praggeljaz Group (2007) (*Metaphor Identification Method*) en Cameron et al. (2009) nauwkeurig een aantal identificatiestappen opgesteld die door beide codeurs zullen worden gevolgd.

Procedure

1. Open het codeboek
2. Open Nexis Uni en log in
3. Open vervolgens de artikelen één voor een, aan de hand van de link naar het artikel in het codeboek
4. Zoek per artikel naar de bijbehorende sportterm zoals vermeld in het codeboek (zie de bijgevoegde context om de juiste term te vinden)

Codeerproces

Variabele 1 – Type Sport

- 1 = Algemeen**
- 2 = Voetbal**
- 3 = Tennis**
- 4 = Sportvissen**
- 5 = Golf**
- 6 = Gymnastiek**
- 7 = Hockey**
- 8 = Paardensport**
- 9 = Atletiek**
- 10 = Zwemmen**
- 11 = Volleybal**
- 12 = Formule 1**
- 13 = Schaatsen**
- 14 = Wielrennen**
- 15 = Boksen**

Toelichting

Voor het beantwoorden van OV 2, is het van belang dat wordt gecodeerd om welke Type Sport het gaat. Zo kan worden bekeken hoe de frequentie van sportmetaforen zich verhoudt tot de frequentie van dezelfde sporten o.b.v. de verschillende vormen van populariteit.

Variabele 2 – Sportmetafoor

1 = Wel sportmetafoor

2 = Geen sportmetafoor

3 = Twijfel

Volg voor het identificeren van de (sport)metafoor **onderstaande stappen**:

Het identificeren van (sport)metaforen in geschreven tekst kan in sommige gevallen lastig zijn en vraagt om zorgvuldige analyse.

1. Lees eerst de titel van het nieuwsartikel gelezen en scan de tekst om een beeld te krijgen van de algehele context.
2. Lees vervolgens de directe context van de term zorgvuldig. De directe context is de alinea waarin de sportterm staat vermeld. Wanneer de alinea erg lang en moeilijk af te bakenen is, wordt tenminste de zin waarin de sportterm staat plus de zin ervoor én erna gelezen.
3. Stel op basis van de direct context van de sportterm vast of de sportterm in een andere context een meer doorsnee betekenis (brondomein) heeft dan in de huidige context.

Een term heeft een meer doorsnee betekenis als de term (Pragglejaz Group, 2007):

- a. Concreter is (wat de term opwekt is eenvoudiger om in te beelden, te zien, te voelen etc.);
- b. Nauwkeuriger is (ten opzichte van vaag);
- c. Historisch gezien ouder is;
- d. Gerelateerd is aan een vorm van lichamelijke actie: fysieke actie of ervaring (Gibbs en Wilson, 2002).

Voor het vaststellen van de doorsnee betekenis (brondomein) is voor elke sportterm de definitie toegevoegd zoals deze staat vermeld in Van Dale, Encyclo en in sommige gevallen Wikipedia.

4. Wanneer de sportterm een meer doorsnee betekenis heeft in een andere context en dus kan worden gezien als brondomein, beoordeel je of de huidige contextuele betekenis contrasteert met de doorsnee betekenis (definitie), maar wel kan worden gerelateerd aan elkaar.
5. Wanneer dit het geval is, noteer je de sportterm als sportmetafoor.

6. Wanneer er na deze stappen toch te veel twijfel is over het coderen van één van de variabelen, wordt vriendelijk verzocht een opmerking toe te voegen achter de coderingen.

Noteren metafoor

Wanneer de term wordt beoordeeld als sportmetafoor, is het voor de duidelijkheid prettig als je de metafoor opschrijft. Dit kan helpen in een eventuele discussie achteraf. Zie ter ondersteuning hieronder 2 voorbeelden van metaforen.

Voorbeeld 1

Sportterm: Rally

Sport: Tennis

Context: ‘Sterker nog: de winst van The Donald bleek het startschot voor een flinke rally die het Dow Jones-gemiddelde dichtbij de 20.000 punten bracht.’

Binnenlands nieuws: nee (2)

Sportmetafoor: Ja (1)

Metafoor: Het schommelen van aandelen op de financiële markten **is als** een rally

Voorbeeld 2

Sportterm: Springplank

Sport: Gymnastiek

Context: ‘Niet zelden beschouwen ze hun gekozen zetel als springplank voor een vaste betrekking in het openbaar bestuur, zo dekken ze zich in tegen het onberekenbare kiezersvolk dat hun positie als volksvertegenwoordiger zo kwetsbaar maakt.’

Binnenlands: Ja (1)

Sportmetafoor: Ja (1)

Metafoor: een politieke zetel die kan worden gebruikt als middel om een vaste betrekking te krijgen in het openbaar bestuur **is als** een springplank

Variabele 3 – Plek metafoor

1 = Titel

2 = Body

3 = Anders (noteren tussen haakjes)

Variabele 4 – Bron metafoor

1 = Krant (journalist)

2 = Quote

3 = Anders (noteren tussen haakjes)

Toelichting

Een tekst kan worden gezien als quote wanneer het tussen 1 of 2 aanhalingstekens staat. In elk ander geval, ook wanneer het artikel een vraag-antwoord structuur heeft, noteer je een 1 (krant/journalist)

Bijlage 2: Toelichting Nexis Uni en filters

Nexis Uni is onderdeel van LexisNexis en ontwikkeld om met name HBO- en WO-studenten te ondersteunen in onderzoek. Het is een groot onderzoeksplatform dat de beschikking heeft over nationale en internationale bronnen. De database bestaat onder andere uit 212 landelijke en regionale kranten waarvan tot 30 jaar terug een compleet aanbod aan onder andere nieuwsartikelen zijn te vinden. Ook de zoekfunctie van Nexis Uni is zeer uitgebreid, waardoor binnen de bronnen zeer specifiek kan worden gezocht op specifieke informatie. Dit maakt het zeer geschikt voor dit onderzoek (Nexis Uni, n.d.).

Filters

Voor deze studie zijn een aantal stappen gevolgd om de database te filteren en het corpus vorm te geven:

1. In zoekbalk is de rubriek 'nieuws' geselecteerd en is de zoekterm 'politiek' ingegeven.
2. Vervolgens is de zoekperiode gespecificeerd (22-12-2016 – 14-03-2017)
3. Daarna is een extra zoekterm toegevoegd: 'verkiezingen', omdat de aanloop naar de laatste landelijke verkiezingen zijn geselecteerd als zoekperiode.
4. Vervolgens zijn onder het kopje 'bronnen' de vier kranten (NRC, De Volkskrant, De Telegraaf en AD/Rotterdams Dagblad) geselecteerd. Dit resulteerde in een corpus van 758 nieuwsartikelen.
5. Deze dataset is vervolgens aan de hand van de lijst met sporttermen (zie bijlage ..) doorzocht naar mogelijke sportmetaforen. Elke zoekterm werd in de artikelen geel gemarkeerd, waardoor deze eenvoudig te herkennen was.

Nexis Uni®Menu

Resultaten voor:politiekActies

News758

Filteren op

dec 22, 2016 tot mrt 14, 2017

Nieuws

verkiezingen

NRC Handelsblad or de Volkskrant or De Telegraaf or AD/Rotterdams Dagblad

Wissen

Zoeken binnen de resultaten

Geef zoektermen op

Tijddlijn

2016

2017

22/12/2016

Nieuws politiek

News (758)

1. Leer meer over politiek en de verkiezingen

News | Netherlands, Kingdom of the | 70 woorden | 22 Feb 2017 | AD/Rotterdams Dagblad

... Leer meer over politiek en de verkiezingen De Bibliotheek Vlaardingen organiseert woensdag 1 maart in samenwerking met ProDemos een gratis informatiebijeenkomst over de verkiezingen. Bezoekers die willen weten wat de Tweede Kamer doet en ...

2. 'Politiek sfeerverpester'

News | Netherlands, Kingdom of the | 445 woorden | 28 Jan 2017 | Martijn Klerks | De Telegraaf

... Amsterdam - Met nog 46 dagen tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer en met de vliegende start van president ...
... Trump in de Verenigde Staten is het ondoenlijk om het onderwerp politiek nog te vermijden. Toch is onder collega's voorzichtigheid geboden, waarschuwen experts ...
... experts op het gebied van zakelijke etquette. Van oudsher staat de politiek, samen met zaken als salaris, godsdienst en seks, op het ...
... toch snel voorbij. "Wie tegen collega's - of klanten - over politiek begint, vergeet rekening te houden met de gevoelens van anderen, vindt Van Weering. "Dat is het wezen van goede omgangsvormen. Politiek is een sfeerverpester. Flap je mening er niet zomaar uit, tel ...
... lever eerst tot tien." In gesprekken met klanten of leveranciers is politiek nog écht een taboe-onderwerp, onderstreept Van Weering. "Zoiets kan onttaarden in ...
... voor etikettertraining, begrijpt de neiging om het met collega's onderling over politiek te hebben. "We kunnen niet doen alsof het geen issue is", ...
... ik begrijp dat jij een andere mening hebt. Je mag over politiek praten, als het niet kwetsend wordt. Daar schiet niemand iets mee op." Politiek is geen taboe", gaat Lilian Woltering nog een stapje verder. Ook ...

3. Vrouwen, laat je stem gelden - ga de politiek in

News | Netherlands, Kingdom of the | 719 woorden | 14 Feb 2017 | Petra Stienen | NRC Handelsblad

... met Annemarie Jorritsma onze eerste vrouwelijke vicepremiers, zei ooit dat de politiek te belangrijk is om aan mannen over te laten. En dat ...
... wij het de hoogste tijd vinden dat meer vrouwen ervoor kiezen politiek actief te worden, zodat er ook meer vrouwen zijn waarop mensen ...
... vrouwen hun vinger opsteken. Dat begint met lid worden van een politieke partij. Wij hebben zelf inspiratie gevonden in de lessen van Aletta ...
... heeft het dat meer mannen dan vrouwen lid zijn van een politieke partij om te helpen besluiten te nemen en samen te werken met andere mensen

Nieuws politiek

Search

Help

Aanmelden | Registreren

Gebruik NL

Help

Geschiedenis

Selecteer een taal

Disclaimer

Dubbele documenten groeperen: On Uit

Sorteren op: Relevantie

Preview

Preview

Preview

Sportmetaforen in Politiek Nieuws in Nederland

44

Bijlage 3: Gebruikte sporttermen

Algemeen		Voetbal	Tennis	Sportvissen	Golf	Gymnastiek	Hockey
Arena	12e man	Herstkampioen	Ace	Aas	Albatros	Arabier (turnen)	Aannemen
Atleet	Aannemen	Hoekschop	Backhand	Dobber	Birdie	Buikdraai	Aanspelen
Baan	Aansluitingstreffer	Hooghouden	Ballenjongen	Fuik	Bogey	Contortionisme	Captain
Bal	Aanspelen	Inworp	Break	Hengel	Chip	Crosstrainer	Assist
Coach	Aanvaller	Keeper	Deuce	Leefnet	Drive	Element	Balzijde (balkant)
Competitie	Aanvoerder	Kluitjesvoetbal	Dropshot	Sportvissen	Golf	Evenswichtsbalk	Blauwe kaart
Conditie	Captain	Kopbal	Forehand	Vishaak	Green	Flikflak	Bully
Degraderen	Achterhoede	Libero	Game	Vislijn	Handicap	Gymnastiek	Chop
Doel	Appelleren	Lob	Game Point	Werphengel	Hole	Handstand	Counter
Eindstand	Applauswissel	Mandekking	Groundstroke		Hole-in-one	Horizontale balk	Dekken
Finale	Assist	Middenvelder	Hawk-Eye		Par	Krachttraining	Diepe zones
Gelijkspel	Assistent-scheidsrechter	Omhaal	Lob		Putten	Overslag	Doelman
Kampioen	Ballenjongen	Oranjegekte / Oranjeplaats	Lijnrechter		Tee	Radslag	Doelpunt
Klassement	Basisspeler	Panenko	Love game			Reuzenzwaai	Dribbelen
Krachttraining	Betaald voetbal	Paniekvoetbal	Matchpoint			Ringen	Drag
Kwalificatietoernooi	Blessuretijd	Panna (poorten)	Racket			Salto	Dug-out
Medaille	Buitenspel	Pass	Rally			Schroef	Druk op de bal
Ronde	Catenaccio	Penalty	Serve and volley			Spagaat	Full press
Scheidsrechter	Champagnevoetbal	Positiespel	Serveren			Vloer	Gele kaart
Skybox	Coervermethode	Publiekswissel	Set			Vluchtelelement	Goal
Speelveld	Corner	Puntertje	Smash			Zweedse bank	Groene kaart (hockey)
Sportevenement	Counter	Rebound	Tennis			Springplank	Hattrick
Sportief	Cruiffiaans	Risicowedstrijd	Tennisbal				Herstkampioen
Stadion	Dekken	Rode kaart	Tiebreak				Helpzijde
Stand	Doelman	Schwalbe	Topspin				High kick
Teamgenoot	Doelpunt	Silver goal					Hockey
Tegenstander	Doelschop / doeltrap	Sliding					Hooghouden
Toernooi	Dribbelen	Spits					Keeper
Toss	Dug-out	Staantribune					Klavertum
Trainen	Een-tweetje	Strafschop					Lange corner
Trainer	Gele kaart	Strafschopgebied					Mandekking
Verlenging	Goal	Tackle					Middenvelder
Warming up	Golden goal	Testimonial					Pass
Wedstrijd	Groundhoppen	Tifo					Overloaden
Wildcard	Hattrick	Totaalvoetbal					Publiekswissel
		Ultras					Rebound
		Topscorer					Rode kaart
		Ventieltrap					Split vision
		Verdediger					Strafschop
		Voetbal					Strafschopgebied
		Voetbalschoen					Strafbal
		Voetbalveld					Strafcorner
		Voordeelregel					Testimonial
		Voorhoede					Tifo
		Voorstopper					Topscorer
		Voorzet					Verdediger
		Wisselspeler					Turn
		Zoneverdediging					Voordeelregel
		Op de man spelen					Voorhoede
							Voorzet
							Zoneverdediging
							Waternveld (semi)

Paardensport	Atletiek	Zwemmen	Volleybal	Formule 1	Schaatsen	Wielrennen	Boksen
Achterhand	Atletiek	Borstcrawl	Captain	Apex	Axel	Algemeen klassement	(back) kick
Bekappen	Bezemwagen	Duiken	Ace	Baancommissaris	Binnenbocht	Allrounder	(Boks-) handschoenen
Bit	Discus (discuswerpen)	Hoekduik	Blok (met handen)	Chicane	De bel	Beloften	Boksbal
Bles	Drekrees	Keerpunten	Deuce	Compound	Dweilpauze	Bergklassement	Boksen
Bokken	Estafette	Rugcrawl	Floater	Downforce	Ijsbaan	Bergkoning	Cross
Dekhengst	Finishcamera	Schoolslag	Gele kaart	Drive through penalty	Ijshal	Bidon (fiets)	De Klok
Draf	Finse Piste	Springplank	Herstkampioen	Formule 1	Ijsmeester	Biologisch paspoort	De Ring
Franse stand	Fosburyflop	Vlinderslg	Libero	Le Mansstart	Klunen	Bolletjestrui	Directe stoot
Galop	Fotofinish	Vrije slag	Pass	Overcut	Kwalsterijs	Chasse patate	Gewichtsklasse
Gareel	Gangmaker (haas, pacerunner)	Wisselslag	Publiekswissel	Overstuur	Langebaanschaatsen	Combinatieklassement	Hoek
Grooming (/toiletteren)	Hindernisloop	Zwemmen	Pipe	Party Mode	Langebaanwedstrijd	De Tour	Jab
Halster	Hink-stap-springen		Rode kaart	Pit (stop)	Lutz	Demarrage	Knock-out
Hengst	Hoogspringen		Serveren	Poleposition	Natuurijs	Etappe	Leverstoot
Hoef	Hordelopen		Set	Rennerskwartier	Natuurijsklassieker	Etappe	lowkick
Hoefbevangenheid	Horden		Side-out	Rollende start	Pirouette	Flamme rouge	Opstoot (/uppercut)
Hoefijzer	Kogelslingeren		Smash	Safety Car	Rondetijd	Flandrien	Roundhouse kick
Hoefslag	Kogelstoten		Sprongservice	Startnummer	Schaatsen	Gele trui	Sparren
Hoefsmid	Meerkamp		Staffel	Stint	Schaatspak	Grote Ronde	Stoot
Hoofdstel	Parcours (record)		Steek (spel)	Undercut	SkateMill	Hellingsgraad	Tokkel
Jockey	Polstok		Stijg		Soigneur	Hongerklap	Weltergewicht
Kreupel	Rolsprong		Verdediger		Wak	Individuele tijddrit	Zwaargewicht
Manege	Schaarsprong		Voorhoede			Kasseien	
Manen	Schotse sprong		Volleybal			Klasbak	
Merrie	Sintelbaan					Klikpedaal	
Paard	Snelwandelen					Klimmen	
Paardrijden	Speerwerpen					Koersen	
Pinto	Spikes (atletiek)					Koninginnenrit	
Pony	Sprint					Kopman	
Rijbroek	Tartanpiste					Koppeltijddrit	
Rijlaars	Triatlon					Lossen	
Ruin	Ultralopen					Massasprint	
Ruiter	Veldlopen					Peloton	
Schimmel	Verbrandingsloop					Ploegenklassement	
Sporen	Verspringen					Ploegentijddrit	
Steigeren	Werp kooi					Ploegleider	
Stijgbeugelriem	Wheelen					Proloog	
Stijgbeugels	Zevenkamp					Puntenklassement	
Stoeterij						Racefiets	
Tact						Rode lantaarn	
Telgang						Soigneur	
Tölt						Sprint	
Tuigage						Stoempen	
Twenter						Surplacen	
Veulen						Tussensprintklassement	
Volbloed (Arabier)						Vals plat	
Volte						Waterdrager	
Voltige						Wielersklassieker	
Vos (paard)						Wielrennen	
Zadel							
Zweep							

Referentielijst sporttermen

Algemeen

EnglishClub. (z.d.). General Sports Vocabulary. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.englishclub.com/vocabulary/sports-vocab.htm>

Voetbal

Voetbalterminologie. (z.d.). Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Voetbalterminologie>

JogaBonito. (z.d.). Voetbaltermen | voetbalwoorden | Voetbalschool Joga Bonito. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://jogabonito.nl/voetbaltermen>

Tennis

Verklarende tennis termen - Glossary of tennis terms. (z.d.). Geraadpleegd op 10 juli 2020, van https://nl.qwe.wiki/wiki/Glossary_of_tennis_terms

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-c). Lijst van tennistermen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_tennistermen

Sportvissen

Wikipedia-bijdragers. (z.d.). Sportvissen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Sportvissen>

Golf

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-c). Golf (sport). Geraadpleegd op 1 april 2020, van [https://nl.wikipedia.org/wiki/Golf_\(sport\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Golf_(sport))

RealBuzz. (2018, 29 augustus). Golf Terms Explained. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.realbuzz.com/articles-interests/sports-activities/article/golf-terms-explained/>

Gymnastiek

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-d). Gymnastiek (sport). Geraadpleegd op 1 april 2020, van [https://nl.wikipedia.org/wiki/Gymnastiek_\(sport\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Gymnastiek_(sport))

Eet en Beweeg Coach. (2017, 8 augustus). Veel gebruikte fitness termen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <http://www.eetenbeweegcoach.nl/fitness-termen-en-jargon/>

Fitociety. (2020, 26 mei). Fitness termen - Fitociety.nl. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.fitociety.nl/fitness/fitness-termen/>

Hockey

KNHB. (2001). Coachen : Hockey Terminologie. Geraadpleegd van <https://www.hcnuth.nl/files/library/vakblad%20hockey/coachen%20-%20hockeyterminologie.pdf>

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-a). Categorie:Hockeyterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Hockeyterminologie>

Paardensport

Bokt.nl. (z.d.). Paardenwoordenboek - Paarden-encyclopedie. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.bokt.nl/wiki/Paardenwoordenboek>

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-g). Paardenjargon. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Paardenjargon>

Atletiek

Mulier Instituut. (2016). Atletiek in Nederland (04). Geraadpleegd van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=6262&m=1458634459&action=file.download>

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-a). Categorie:Atletiekterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Atletiekterminologie>

Zwemmen

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-e). Categorie:Zwemterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Zwemterminologie>

Harold van der Werff en Koen Breedveld. (2013). Zwemmen in Nederland. Geraadpleegd van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2668&m=1422883202&action=file.download>

KNZB. (z.d.). Alle zwemtermen op een rijtje, Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.mijnzwemcoach.nl/blog-techniek/belangrijke-termen-in-het-zwemmen-op-een-rijtje>

Volleybal

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-e). Categorie:Volleybalterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Volleybalterminologie>

Vereniging VVH - Volleybal competitie - Volleybal.nl. (z.d.). Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.volleybal.nl/competitie/vereniging/CKL8Z6N>

VolleybalXL. (z.d.). Termen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.volleybalxl.nl/tag/termen/>

Formule 1

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-i). Lijst van racetermen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_racetermen

Sunwebsportevents. (z.d.). Overige pagina's'. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.sunwebsportevents.nl/formule-1-racetermen>

Redbull. (2020, 6 maart). Praat als een pro met deze F1-termen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.redbull.com/nl-nl/f1-woordenboek>

Schaatsen

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-c). Categorie:Schaatsterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 mei 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Schaatsterminologie>

Schaatsclub Gouda. (2019, 12 januari). Schaatstermen – deel 1. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://schaatsclubgouda.nl/2019/01/12/schaatstermen-deel-1/>

Poelster. (2006, 20 januari). De blokjeslegger van Turijn en andere schaatstermen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van http://www.poelster.nl/_content/verslagen/files/De%20blokjeslegger%20van%20Turijn%20-%202006-01-2006.html

Wielrennen

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-g). Categorie:Wielersportterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Wielersportterminologie>

CyclingStory. (z.d.). Wielertermen - Uitdrukkingen en gezegden in het wielrennen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.cyclingstory.nl/wielertermen-uitdrukkingen-gezegden-wielrennen/>

Wielertochten. (2019, 19 december). Wielertermen, wielersjargon en wielersuitspraken. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.wielertochten.nl/wielertermen-jargon-en-bekende-uitspraken/>

Boksen

Wikipedia-bijdragers. (z.d.-b). Categorie:Boksterminologie - Wikipedia. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Boksterminologie>

DeltaSport. (z.d.). Termen en begrippen kickboksen. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://deltasport.nl/kickboks-Kennisbank/termen-en-begrippen-kickboksen/>

Vechtsportinfo. (2018, 5 december). - Al het nieuws over vechtsporten. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <https://www.vechtsportinfo.nl/>

Bstrong. (z.d.). Boksen the 101 (basis begrippen) | BStrong. Geraadpleegd op 1 april 2020, van <http://www.bstrong.net/node/3642>

Bijlage 4: Implicaties codeerproces

- Als de term van origine het lidwoord bevat, is deze meegenomen in de zoekterm (voorbeeld 'De Dubbel', voetbalterm).
- Wanneer een term bestond uit meerdere woorden, is de term in verschillende vormen ingevoerd in Nexis Uni om te kijken of ze samen/vervoegd werden gebruikt.
- Wanneer een term zowel een algemene als een sport-gerelateerde betekenis heeft dan zijn beide definitief gebruikt in identificatieproces.
- Wanneer woorden als namen voorkwamen, zijn ze niet opgenomen in het codeboek
- Wanneer een zoekterm wel resultaat geeft, maar niet met een gerelateerde betekenis (volgens de definitie) dan is deze niet meegenomen. Voorbeeld: flats, hockeyterm.
- Termen die een bekende algemene (niet sport-gerelateerde) betekenis hebben, zoals 'baan', worden geselecteerd op sportgerelateerde betekenis (o.b.v. bron definitie).
- Algemene sporttermen: alleen wanneer een term een te onderscheiden sport-gerelateerde betekenis heeft (voorbeeld 'doel') wordt deze meegenomen. In geval van bijvoorbeeld 'record', is er geen te onderscheiden sport-gerelateerde betekenis.
- Alle uitdrukking en gezegdes zijn beschouwd als metafoor (Mijnleerwebsite, z.d.).